

Νίκος Βέττας, Γενικός Διευθυντής ΙΟΒΕ, Καθηγητής ΟΠΑ

Άγγελος Τσακανίκας, Αναπληρωτής Καθηγητής ΕΜΠ, Επιστημονικός Σύμβουλος ΙΟΒΕ

**Φαρμακευτική
αγορά στην
Ελλάδα:
Γεγονότα και
Στοιχεία 2019 &
Η συμβολή του
κλάδου φαρμάκου
στην οικονομία**

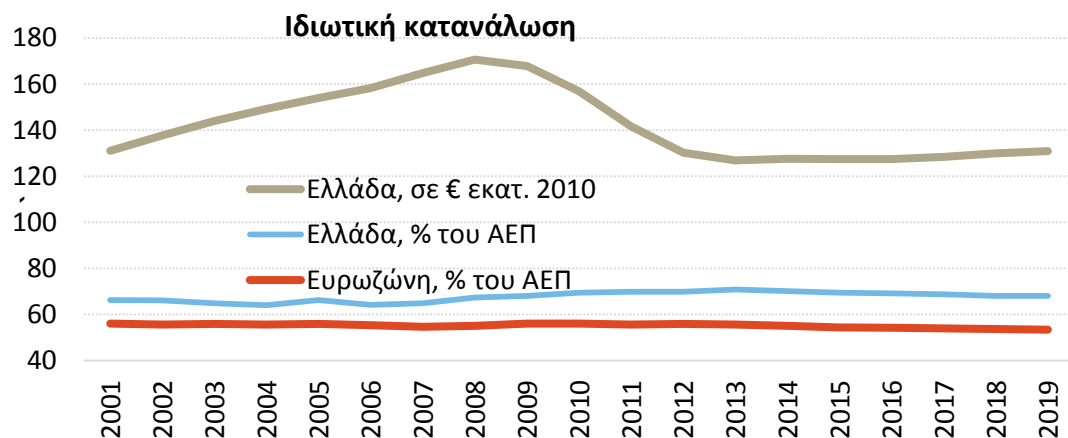
Δευτέρα, 22 Ιουνίου 2020

Δομή παρουσίασης

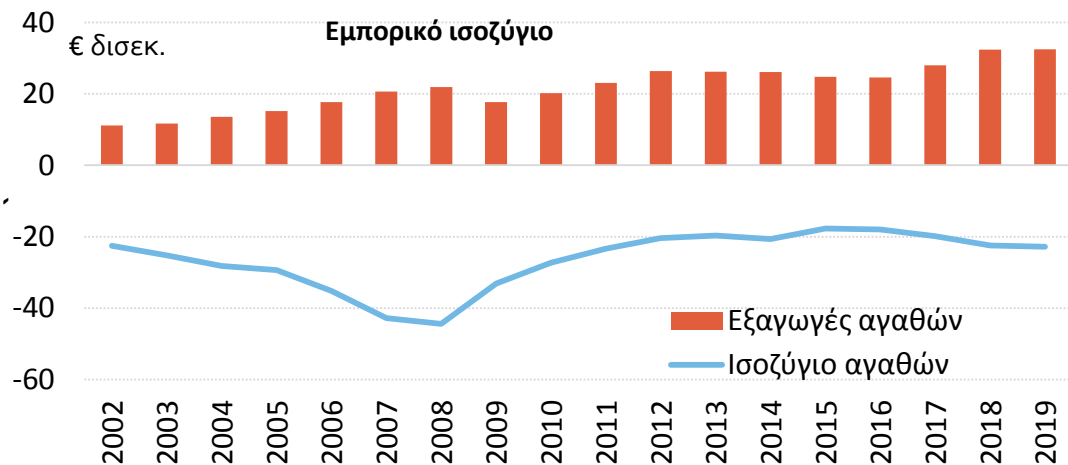
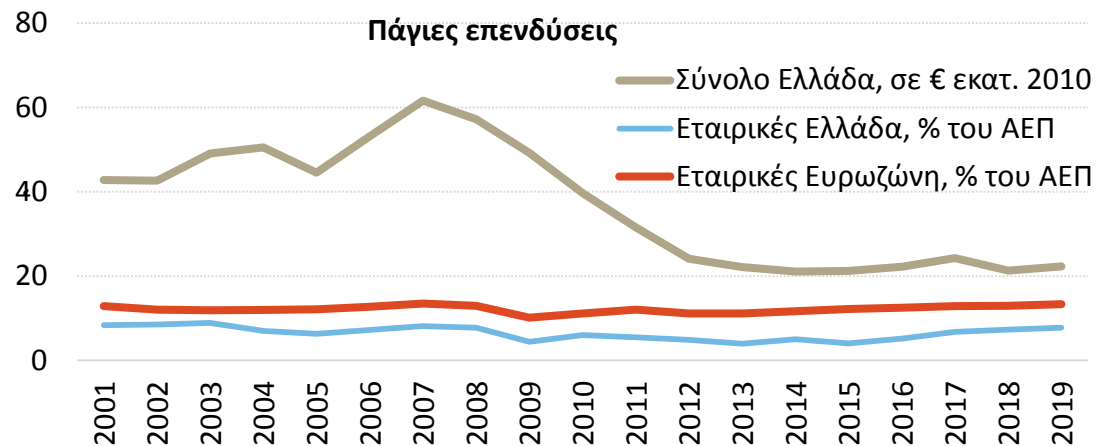
- Οικονομικό περιβάλλον και τάσεις
- Δημογραφικό προφίλ πληθυσμού
- Χρηματοδότηση υγείας
- Δαπάνη φαρμάκου
- Βιομηχανία φαρμάκου
- Συμβολή του κλάδου στην οικονομία

Προκλήσεις αλλά και πρόοδος σε βασικές συνιστώσες του ΑΕΠ από το 2001 έως το 2019

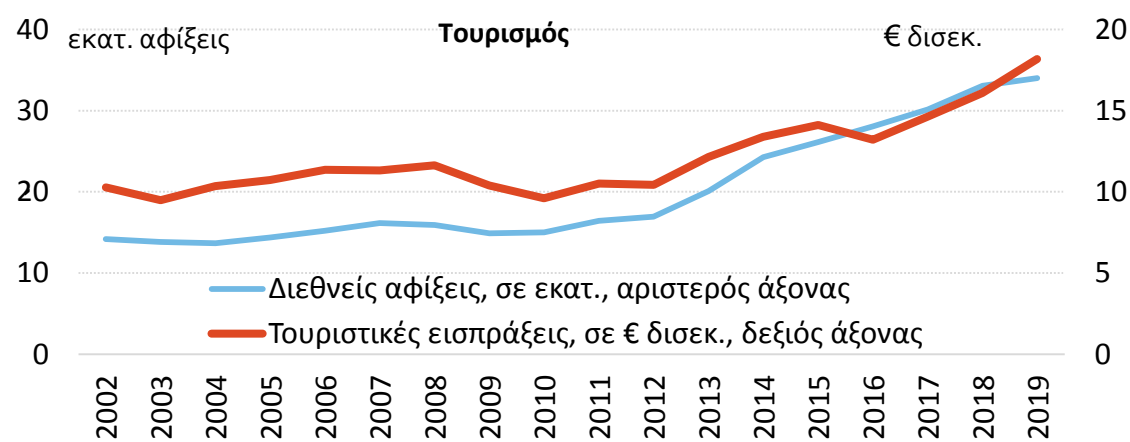
Η **ιδιωτική κατανάλωση** εξακολουθεί να αποτελεί σημαντικό μερίδιο του ΑΕΠ, μεγαλύτερο από τον μέσο όρο της Ευρωζώνης

Οι **πάγιες εταιρικές επενδύσεις** υπολείπονται σταθερά του μέσου όρου της Ευρωζώνης, ως ποσοστό του ΑΕΠ

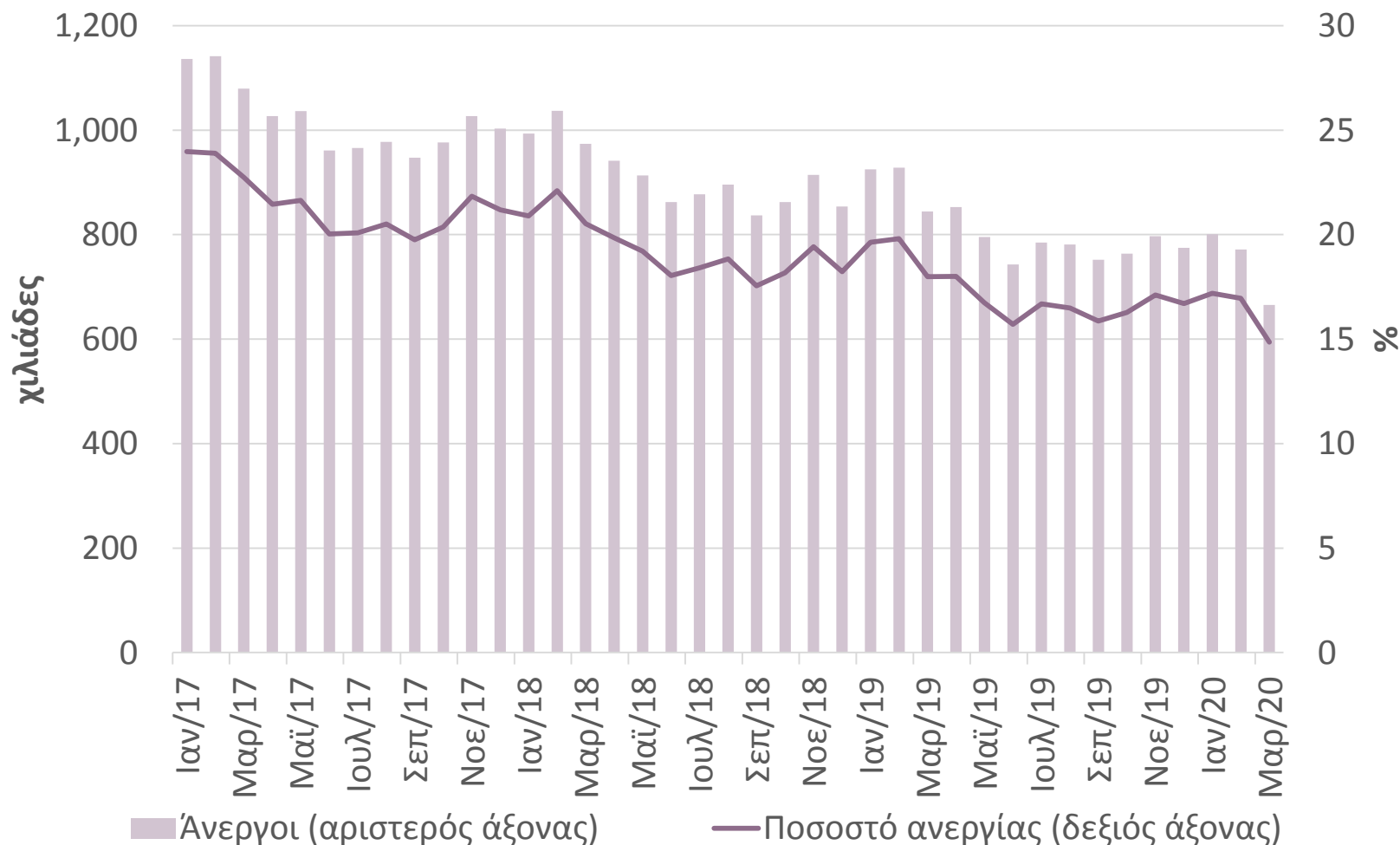
Η **αξία των εξαγωγών αγαθών** υπερτριπλασιάστηκε σε δύο δεκαετίες, αλλά το εμπορικό ισοζύγιο παραμένει ελλειμματικό

Τα **έσοδα από τουρισμό** υπερδιπλασιάστηκαν την τελευταία δεκαετία, αμβλύνοντας σημαντικά τις επιπτώσεις της κρίσης

Σε πτωτική τροχιά η ανεργία έως τον Μάρτιο – αναμένεται ισχυρή επιδείνωση

Ποσοστό ανεργίας και αριθμός ανέργων στην Ελλάδα

Η ανεργία περιορίστηκε τον Μάρτιο στο 14,9%, από 17,1% τον Φεβρουάριο.

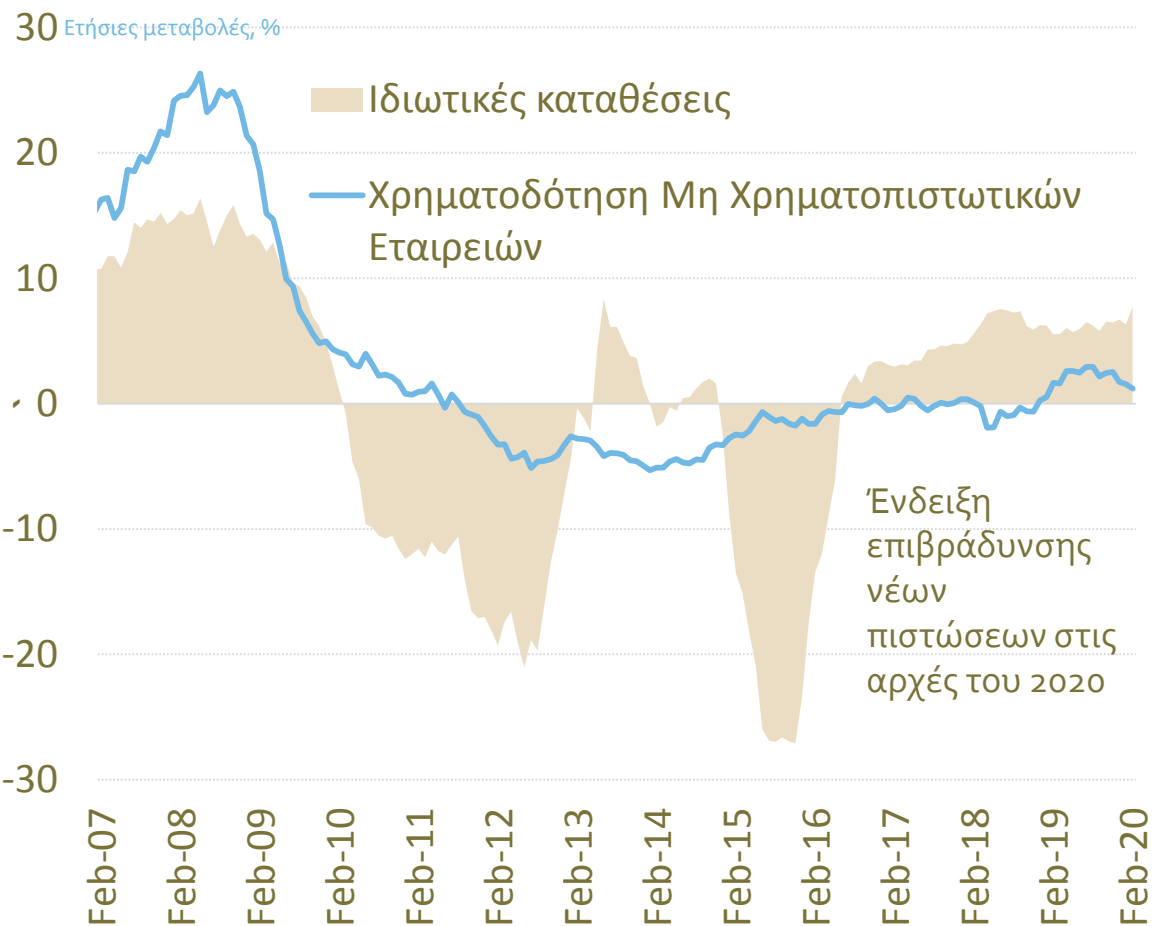
Πτώση αριθμού ανέργων κατά 106,3 χιλ. κατά τον Μάρτιο, στους 665, 4 χιλ.

Όμως οφείλεται κυρίως στη διεύρυνση του μη ενεργού πληθυσμού (+70 χιλ.) και λιγότερο στην αύξηση της απασχόλησης (+33,8 χιλ.).

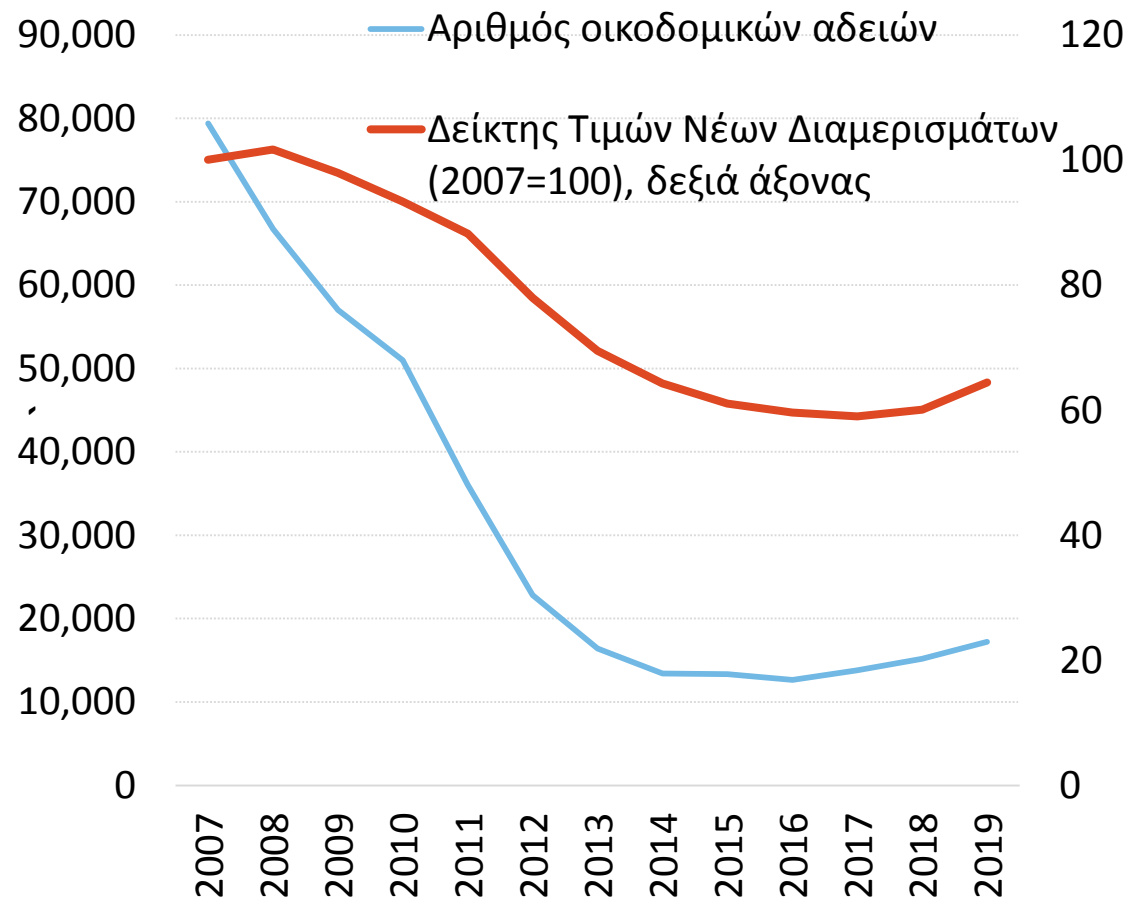
Η ύφεση αναμένεται να επιδεινώσει έντονα την ανεργία. Πίεση σε τουρισμό, λιανεμπόριο, εστίαση, οικοδομή, δημόσιο τομέα.

2019: έτος σταθεροποίησης τραπεζών και ανάκαμψης δραστηριότητας σε κατασκευές

Οι **ιδιωτικές καταθέσεις** ενισχύονταν σταθερά τα τελευταία δύο έτη, μετά από δύο περιόδους ισχυρής διαταραχής, ενώ η χρηματοδότηση των επιχειρήσεων επεκτάθηκε το 2019 έπειτα από 8 έτη συρρίκνωσης

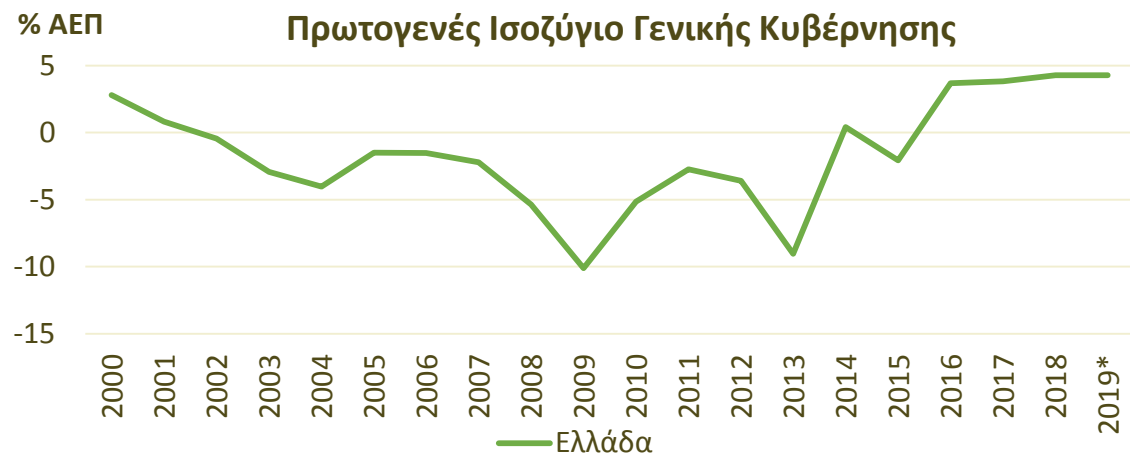
Ο **κατασκευαστικός κλάδος** έδειχνε σημάδια ανάκαμψης έπειτα από μια δεκαετία σωρευτικής συρρίκνωσης που άγγιξε το 85%

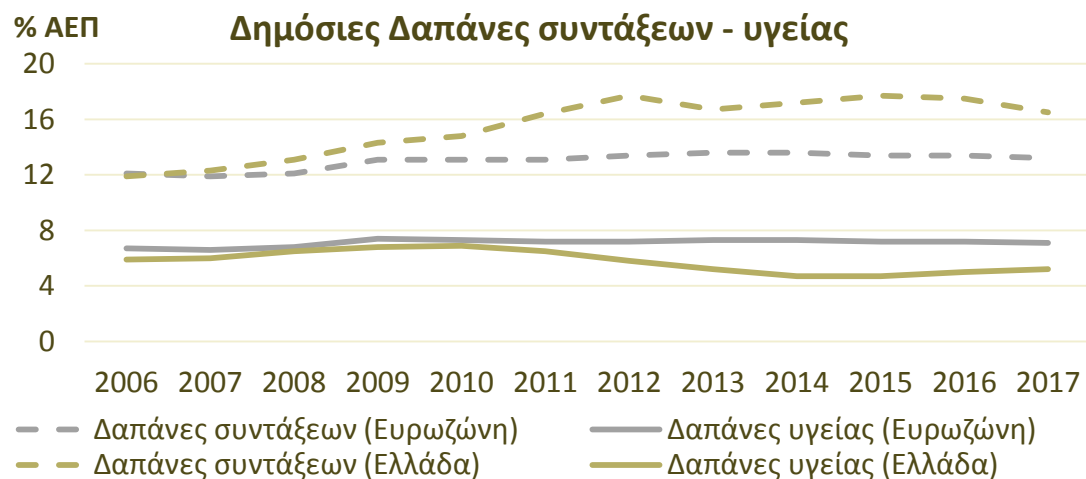
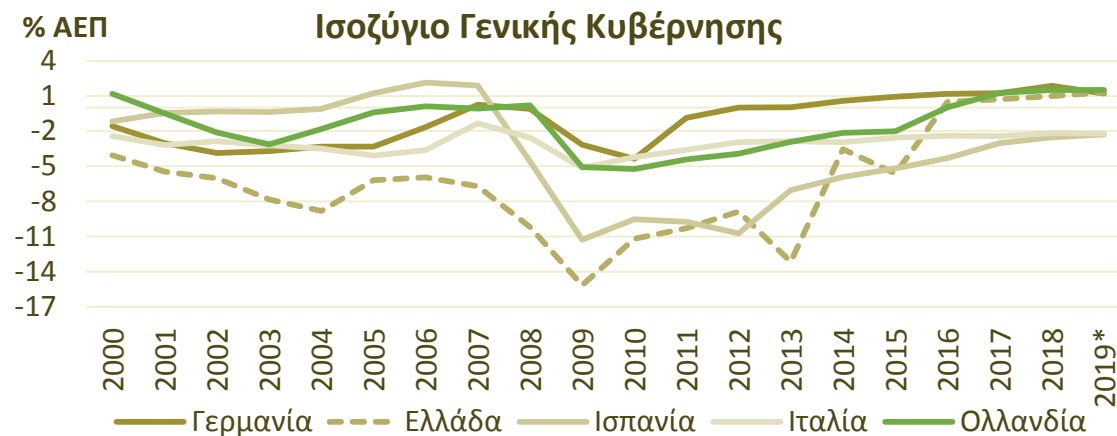
Σύγκλιση στον «πυρήνα» της Ευρωζώνης ως προς το δημοσιονομικό ισοζύγιο.

Διαχρονικά υψηλές δαπάνες συντάξεων, χαμηλές δαπάνες υγείας.

Η δημοσιονομική προσαρμογή έχει αποδώσει, αλλά με δυσανάλογη πρόοδο μεταξύ εσόδων και δαπανών

Στο μέσο όρο του "πυρήνα" της Ευρωζώνης ως προς το Ισοζύγιο Γεν. Κυβέρνησης η Ελλάδα από το 2017

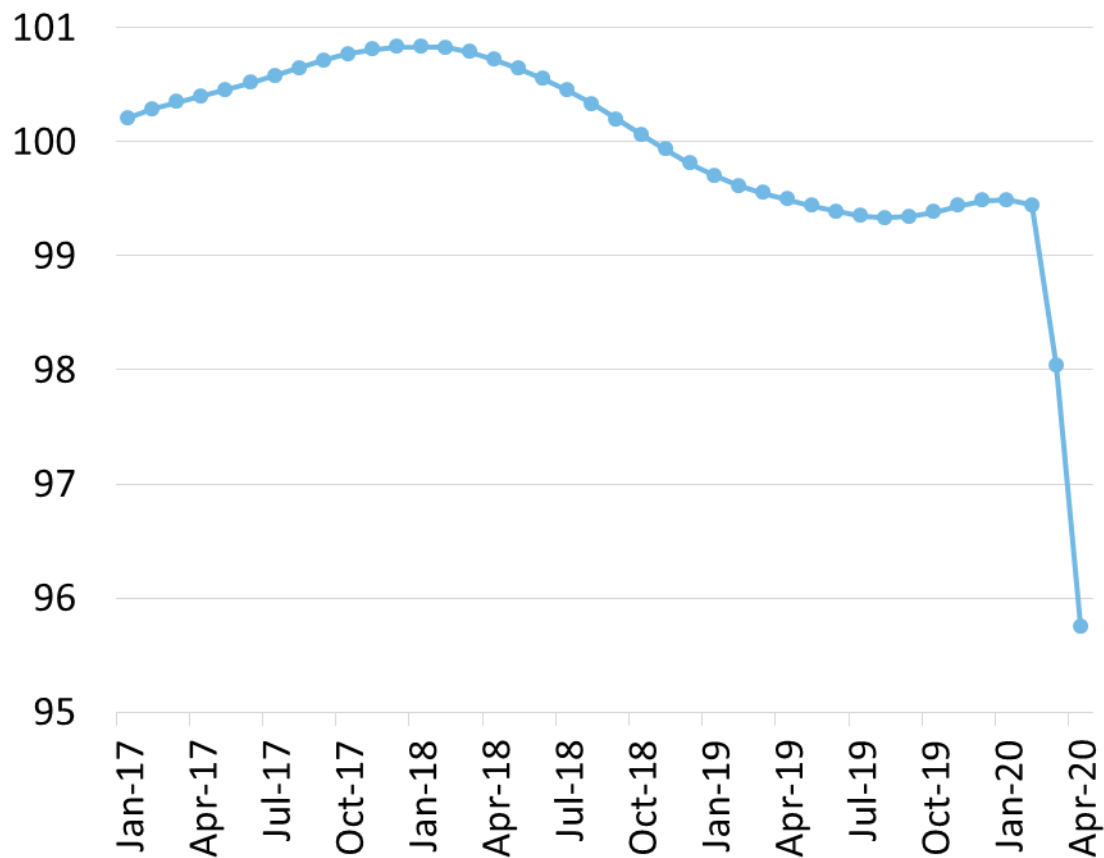
Διαχρονικά **υψηλότερες** της Ευρωζώνης **δαπάνες συντάξεων** και **λιγότερες δαπάνες υγείας**, ως % ΑΕΠ

Οι δημόσιες δαπάνες υγείας αποκλειστικός ρυθμιστικός παράγοντας της τάσης του συνόλου των δαπανών υγείας

2020 - διεθνής οικονομική δραστηριότητα και παγκόσμιο εμπόριο υπό έντονη πίεση

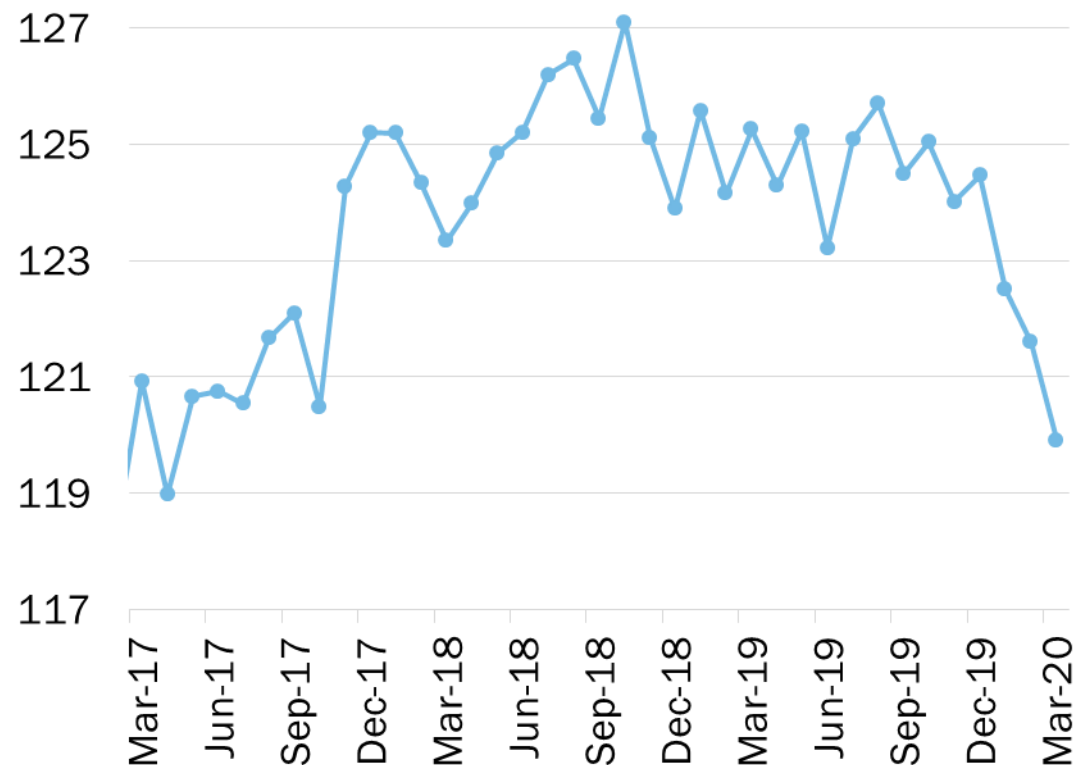
Σημαντική κάμψη του CLI και τον Απρίλιο κατά 2,3%, στις 95,75 μονάδες

Σύνθετος πρόδρομος δείκτης ΟΟΣΑ (CLI)
(Μακροχρόνιος μέσος όρος = 100)

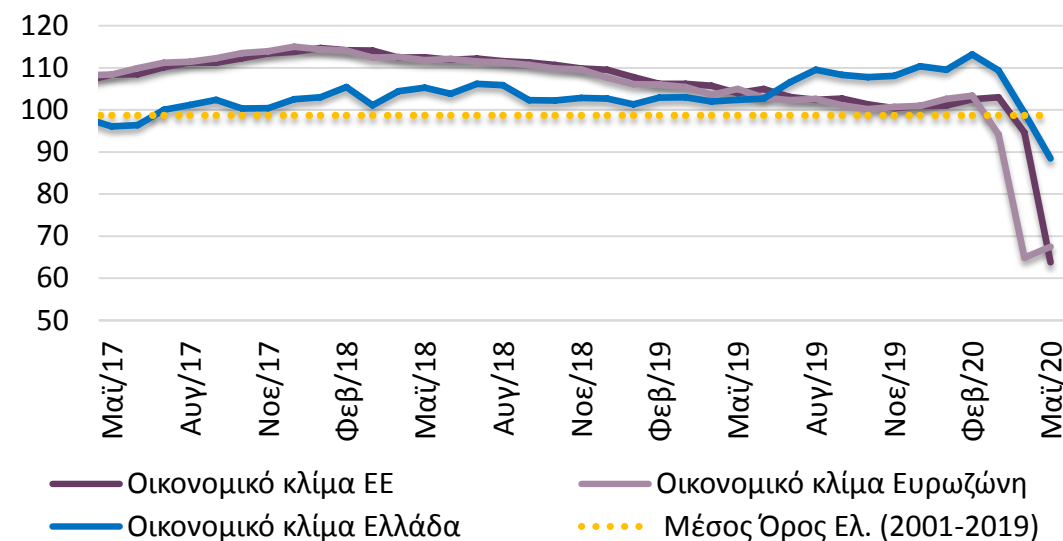
Πτώση 1,4% του διεθνούς όγκου εμπορίου τον Μάρτιο

Παγκόσμιος Δείκτης Όγκου Εμπορίου (CPB)
(εποχικά διορθωμένα στοιχεία, 2010=100)

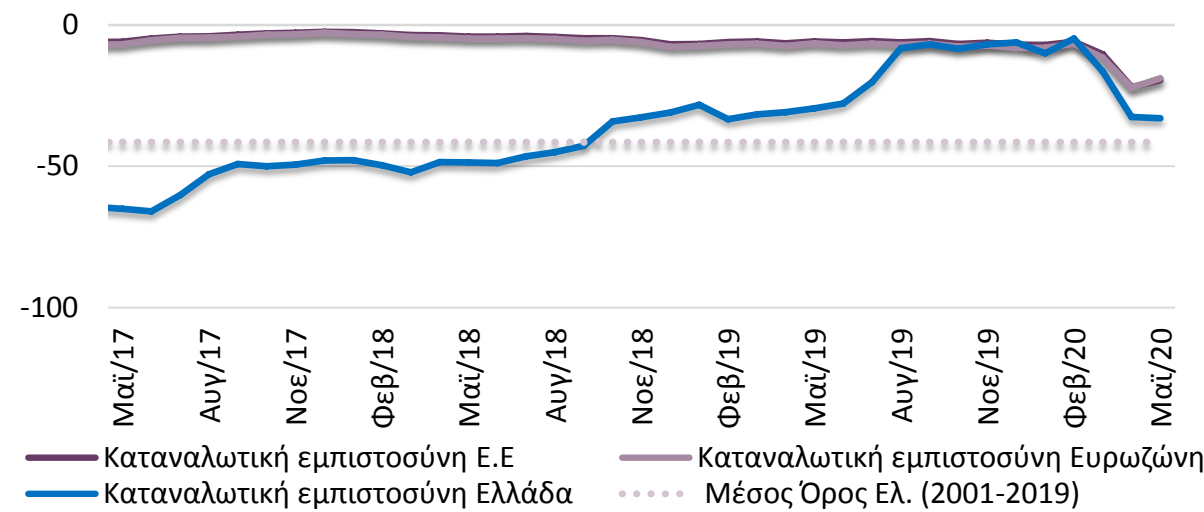

Βελτίωση προσδοκιών το 2019 και αρχές 2020. Επιδείνωση από Μάρτιο σε όλους τους κλάδους (εκτός Τροφίμων)

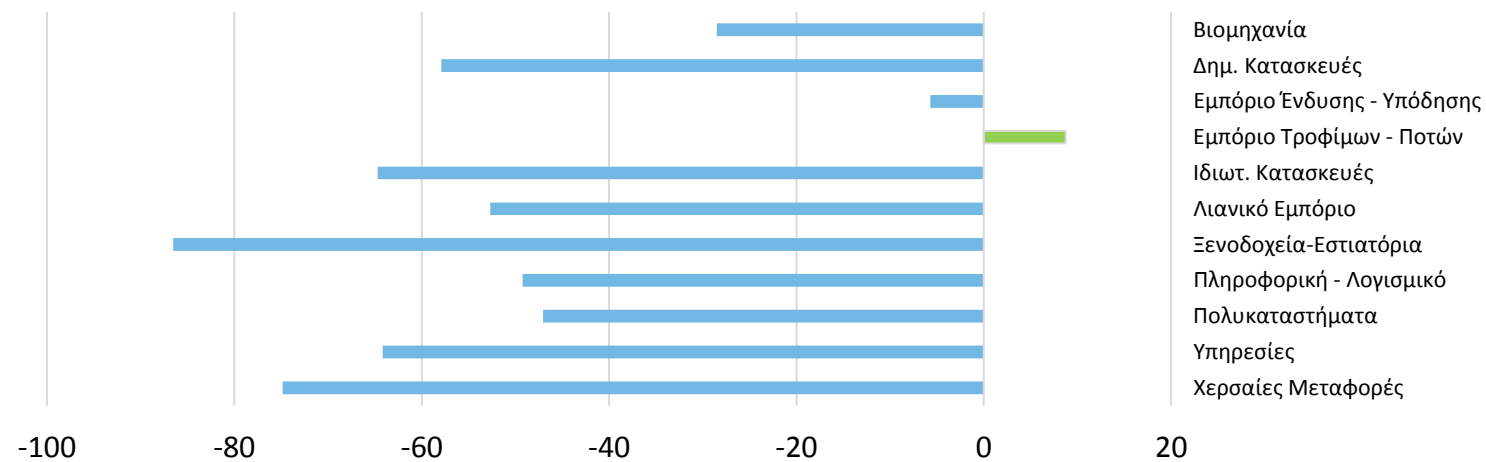
Ισχυρή υποχώρηση δείκτη Οικονομικού Κλίματος κατά 24,7 μονάδες στο τρίμηνο Μαρτίου – Μαΐου...

Και Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης κατά 28,2 μονάδες (...από μέγιστα επίπεδα 19 ετών σε αμφότερους τον Φεβρουάριο)

Μεταβολή Δείκτη Προσδοκιών Μάιος-Φεβρουάριος 2020

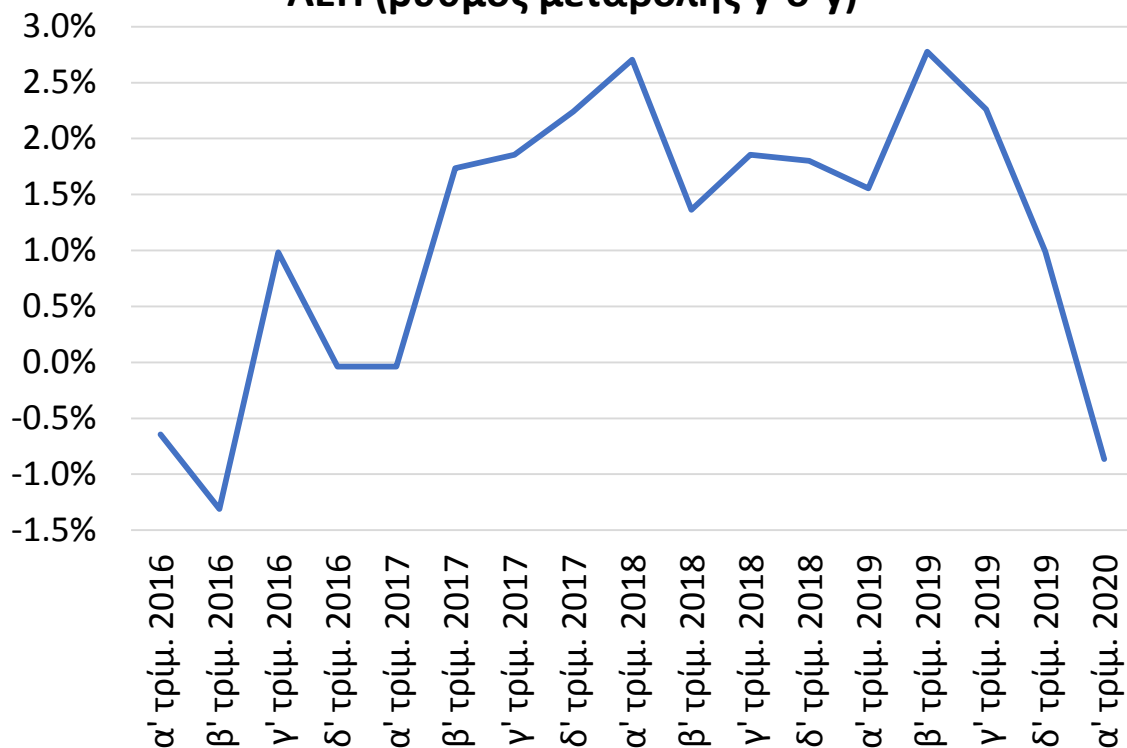

Έντονη επιδείνωση προσδοκιών σε όλους τους βασικούς τομείς και κλάδους το τρίμηνο Μαρτίου-Μαΐου, με εξαιρέσεις την Ένδυση-Υπόδηση (ήπια πτώση) και το Εμπόριο Τροφίμων-Ποτών (άνοδος)

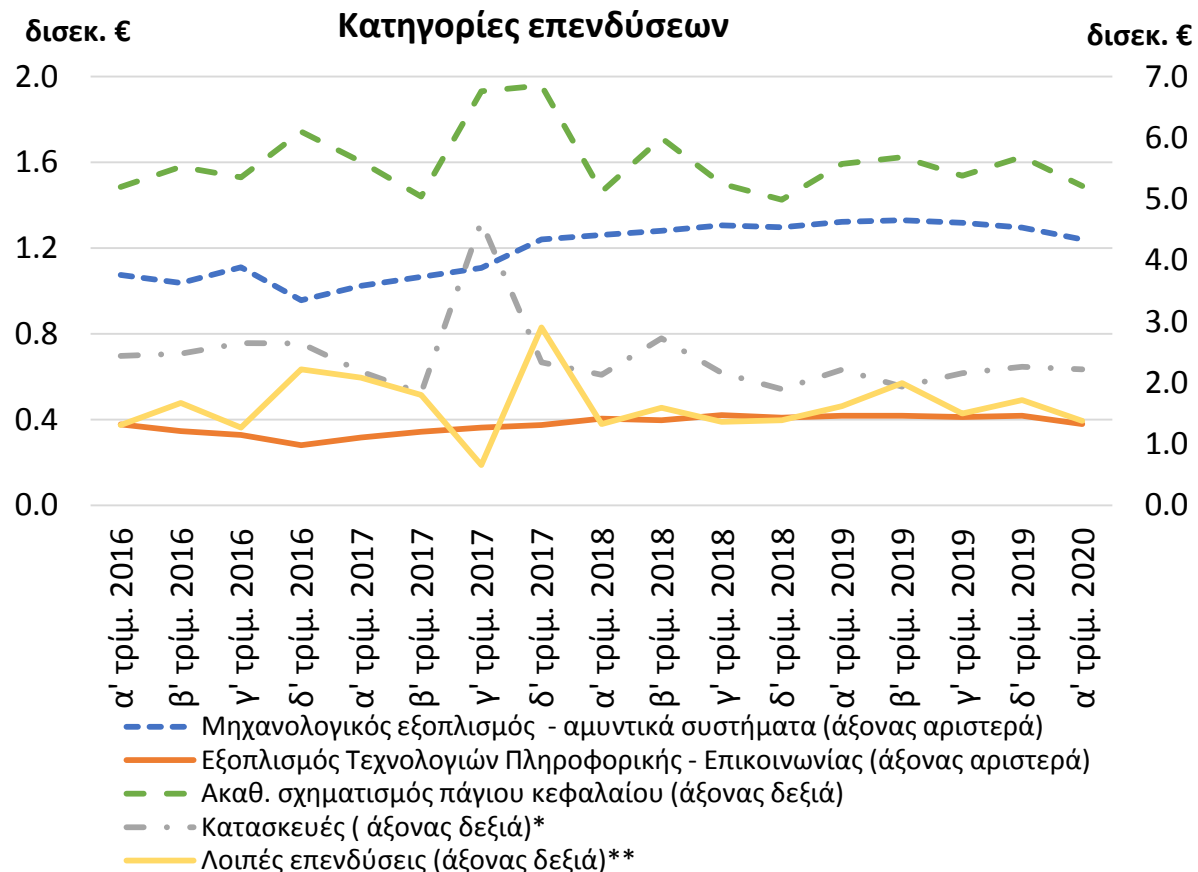
Επιστροφή σε ύφεση το α' τρίμ. 2020

Ύφεση 0,9% το α' τρίμ. 2020, για πρώτη φορά από το πρώτο τρίμηνο του 2017, έναντι ανάπτυξης με ρυθμό 1% το προηγούμενο τρίμηνο και 1,6% στο πρώτο τρίμηνο του 2019

ΑΕΠ (ρυθμός μεταβολής γ-ο-γ)

Πτώση πάγιων επενδύσεων 6,4% το α' τρίμηνο, έναντι ανόδου 8,8% πριν ένα χρόνο. Ισχυρότερη υποχώρηση στις επενδύσεις σε ΤΠΕ (-9,4%) και σε Μηχανολογικό εξοπλισμό (-6,2% από +4,9%). Αύξηση μόνο στις Κατασκευές κατοικιών (+22,4%).

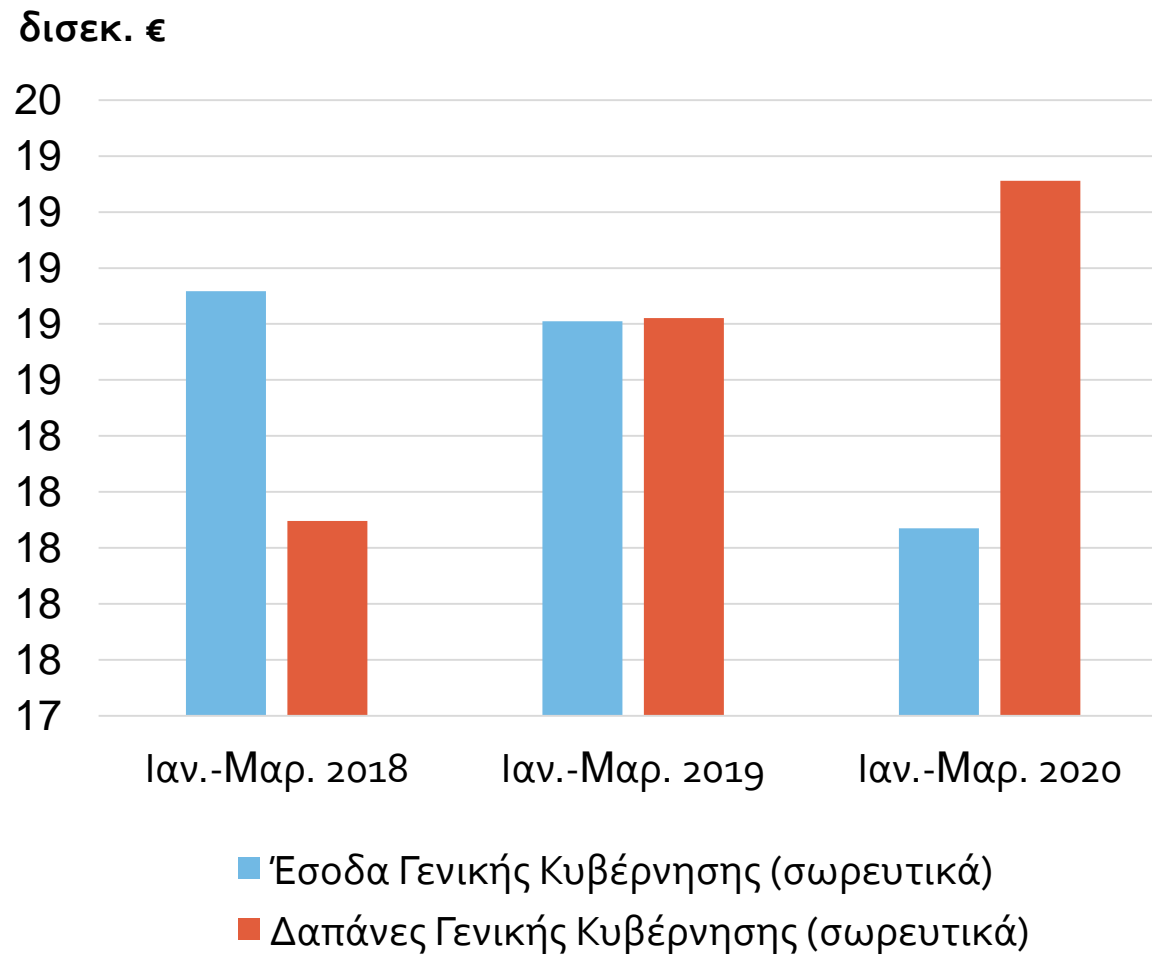
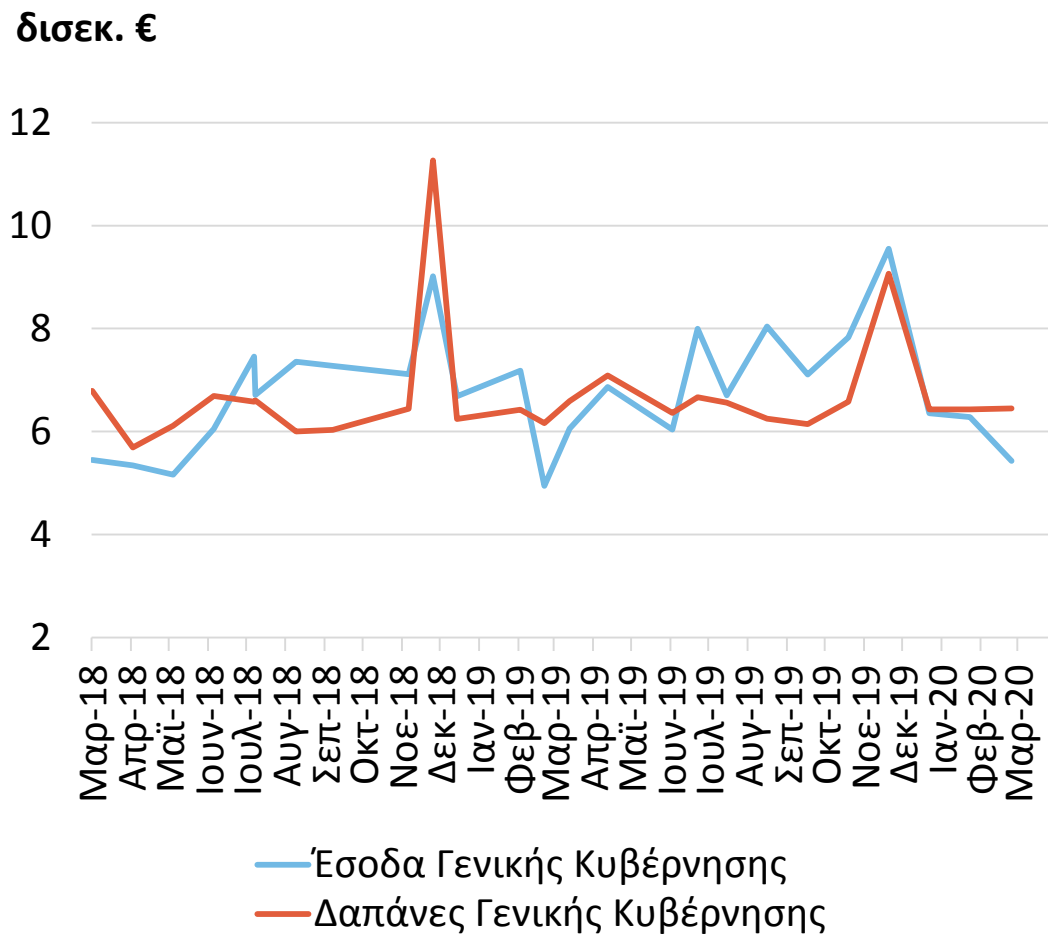

Πηγή: Τριμηνιαίο Εθνικό Λογαριασμό, σε σταθερές τιμές 2010, ΕΛ.ΣΤΑΤ. Ιούνιος 2020

* Οι Κατασκευές περιλαμβάνουν τις Κατοικίες και τις Λοιπές Κατασκευές. Οι Λοιπές Κατασκευές περιλαμβάνουν τα δημόσια έργα, τα βιομηχανικά και εμπορικά κτίρια, τα ξενοδοχεία, τα κτίρια γραφείων και λοιπά μη οικιστικά κτίρια ** Οι Λοιπές επενδύσεις περιλαμβάνουν τις επενδύσεις σε Μεταφορικό εξοπλισμό, αγροτικά μηχανήματα, πνευματικά δικαιώματα κ.ά.

Σημαντική μείωση εσόδων και αύξηση εξόδων σε σχέση με το α' τρίμηνο 2019

Έσοδα – Δαπάνες Γενικής Κυβέρνησης*

Στο πρώτο τρίμηνο φέτος τα έσοδα ήταν €740,5 εκατ. λιγότερα (-8,9%), ενώ οι δαπάνες διευρυμένες κατά €491,6 εκατ. (+1,2%)

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

* Σε ταμειακή και ενοποιημένη βάση. Η Γενική Κυβέρνηση περιλαμβάνει τον Κρατικό Προϋπολογισμό, την Κεντρική Κυβέρνηση (ΔΕΚΟ, λοιπά νομικά πρόσωπα Δημοσίου, Νοσοκομεία), τους προϋπολογισμούς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) και των Ασφαλιστικών Ταμείων (ΟΚΑ)

Μακροοικονομικά σενάρια για το 2020

Καθοριστικοί παράγοντες μακροοικονομικών μεταβλητών το 2020:

- Διάρκεια πανδημίας κορωνοϊού, εγχωρίως και διεθνώς, και ενδεχόμενο νέας έξαρσης του ιού εντός του έτους
- Ένταση και εξέλιξη στο χρόνο ύφεσης στην Ευρωζώνη (κύριος εμπορικός εταίρος)
- Μέγεθος και διάρκεια παρεμβάσεων πολιτικής εγχωρίως για την αντιμετώπιση της κρίσης
- Μέγεθος και διάρκεια παρεμβάσεων πολιτικής σε επίπεδο ΕΕ για την αντιμετώπιση της κρίσης
- Μεταβολή τιμής πετρελαίου

Εναλλακτικές υποθέσεις εξέλιξης των παραγόντων διαμορφώνουν διαφορετικά μακροοικονομικά σενάρια

Προβλέψεις (βασικό/θετικό σενάριο)

- Δημόσια κατανάλωση: $\approx +4,5\%$
- Ιδιωτική κατανάλωση: $\approx -4,0\%$
- Επενδύσεις: $> -17\%$
- Ανεργία: 19,3%
- Αντιπληθωρισμός: 2,0%
- Ύφεση: $\approx 5,0\%$

Προβλέψεις (δυσμενές σενάριο)

- Δημόσια κατανάλωση: $\approx +7,5\%$
- Ιδιωτική κατανάλωση: $\approx -8,0\%$
- Επενδύσεις: $> -30\%$
- - Ανεργία: 21,2%
- Αντιπληθωρισμός: 3,0-3,5%
- Ύφεση: $\approx 9,0\%$

Μεταβαλλόμενο περιβάλλον - Πανδημία 2020

- Η πανδημία της νόσου του κορωνοϊού (COVID-19) αποτελεί μία μεγάλη πρόκληση και ανέδειξε σημαντικά ζητήματα
- Οι επιπτώσεις σε οικονομικό, κοινωνικό και υγειονομικό επίπεδο θα φανούν τα επόμενα χρόνια καθώς πιθανώς θα συνεχίζουν να επηρεάζουν τις ζωές εκατομμυρίων ανθρώπων παγκοσμίως
- Μετάβαση σε μία νέα πραγματικότητα (με μερικό ή γενικό lockdown) με κίνδυνο οικονομικής ύφεσης για πολλές χώρες
- Παράλληλα ανάγκη προστασίας της δημόσιας υγείας και διασφάλιση και επάρκεια φαρμάκων, προώθηση της έρευνας και ανάπτυξης νέων εμβολίων, διαγνωστικών εξετάσεων και θεραπειών
- Λήψη μέτρων σε Ευρωπαϊκή Ένωση και Ελλάδα

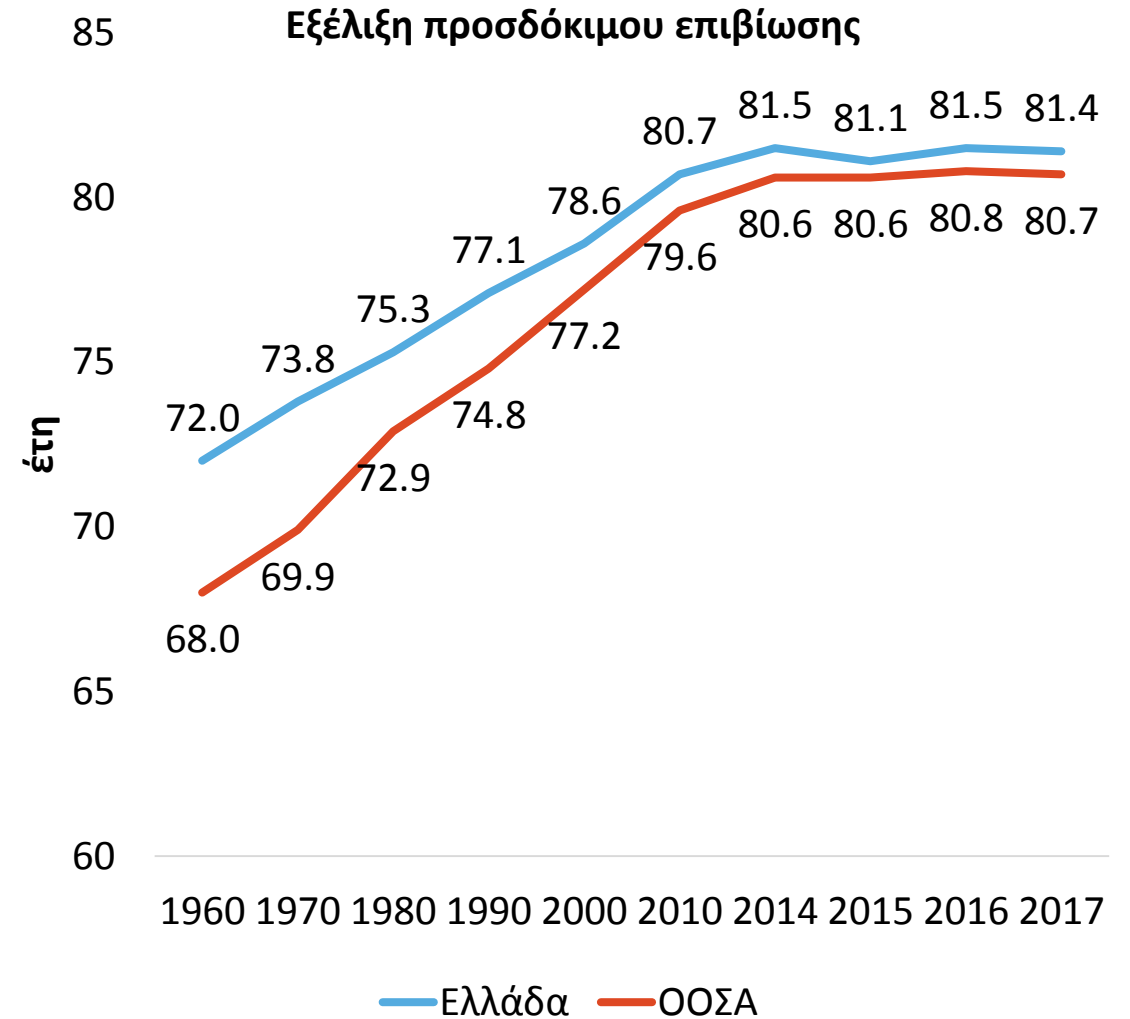
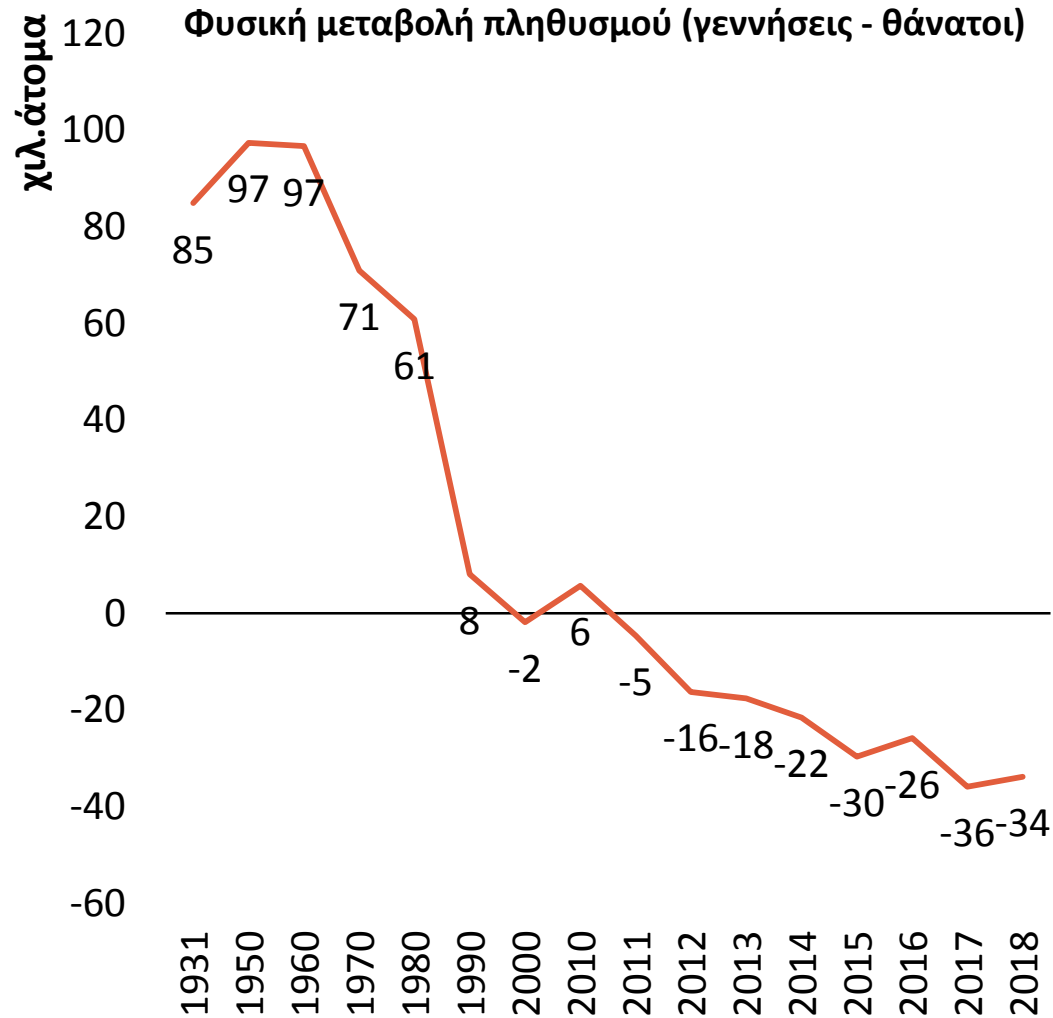
ΕΕ: €546,5 εκατ. για ανάπτυξη εμβολίων, νέων θεραπειών, διαγνωστικών εξετάσεων (αντιμετώπιση κορωνοϊού)

- **€48,2 εκατ.** για 18 νέα ερευνητικά (151 ερευνητικές ομάδες από Ευρώπη)
- Συνεισφορά €100 εκατ. ευρώ στον CEPI (Coalition for Epidemic Preparedness Innovations)
- **€25,2 εκατ.** στη Σύμπραξη Ευρωπαϊκών-Αναπτυσσομένων Χωρών για Κλινικές Δοκιμές
- **€72 εκατ.** από το «Horizon 2020» για πρωτοβουλία για καινοτόμα φάρμακα
- **€6 εκατ.** τα οποία έχουν κινητοποιηθεί από την Κοινότητα Γνώσης και Καινοτομίας του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Καινοτομίας και Τεχνολογίας
- **€156,6 εκατ.** σε πρωτοποριακές ιδέες που συνδέονται με τον κορονοϊό και έχουν επιλεγεί στο πλαίσιο του διαγωνισμού του προγράμματος επιτάχυνσης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Καινοτομίας, ο οποίος διεξήχθη τον Μάρτιο· **150 εκατ. ευρώ** από το κονδύλιο αυτό είναι πρόσθετη συνεισφορά που χορηγείται πλήρως για την καταπολέμηση της πανδημίας του κορωνοϊού
- **€129,5 εκατ.** σε επείγοντα διαγωνισμό με αντικείμενο την ενίσχυση της ικανότητας παραγωγής και εφαρμογής λύσεων και για τη βελτίωση της κατανόησης της επιδημίας

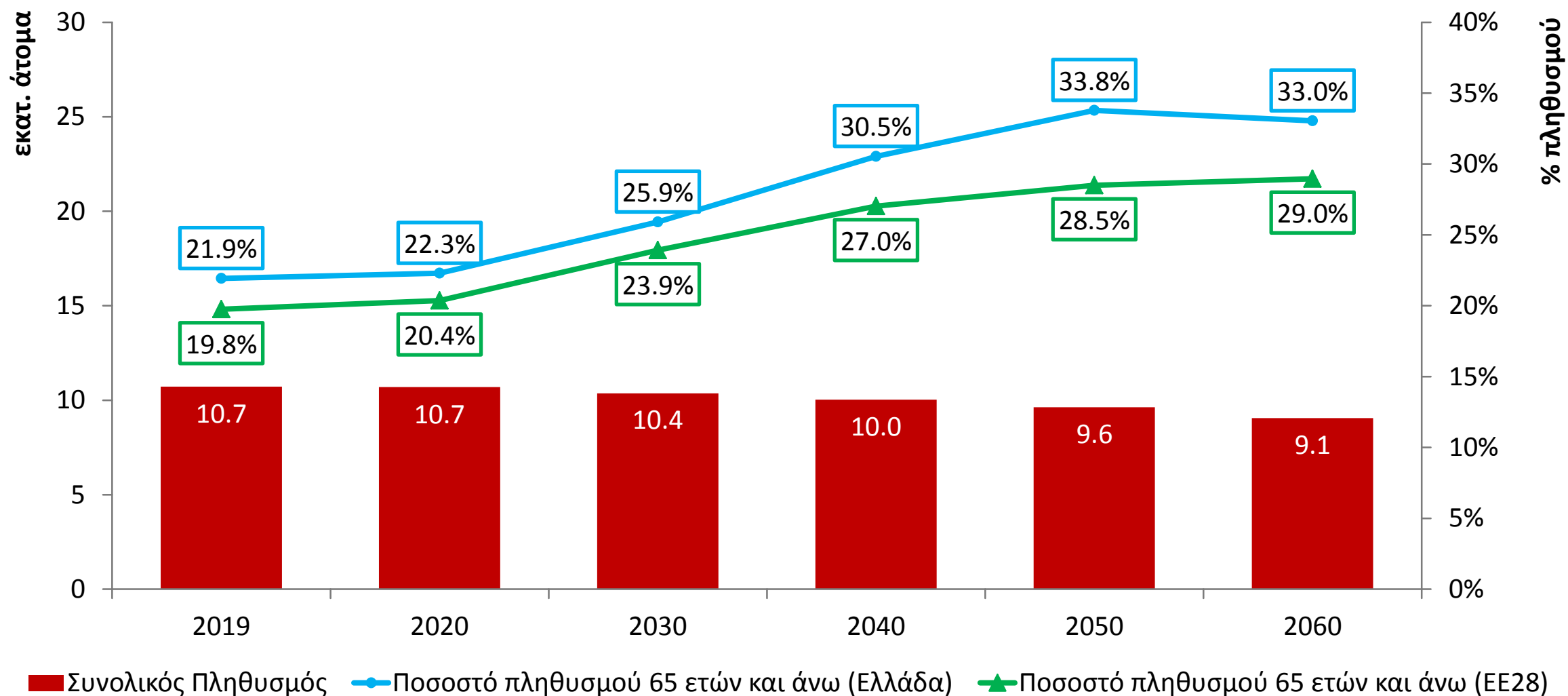
Προκλήσεις κλάδου φαρμάκου στην Ελλάδα

- Οι συνεχείς μειώσεις των δημοσίων δαπανών υγείας και δαπανών φαρμάκου και αύξηση συμμετοχής των ασθενών
- Η αύξηση προσδόκιμου επιβίωσης σε συνδυασμό με τη γήρανση του πληθυσμού συνεπάγονται αύξηση της ζήτησης για υπηρεσίες υγείας και φάρμακα
- Η αύξηση του αριθμού των ασθενών με σοβαρές και χρόνιες παθήσεις σημαίνει μεγαλύτερη πίεση στα υγειονομικά συστήματα και αλλαγή στην φαρμακευτική πολιτική
- Η ανακάλυψη νέων θεραπειών, καθώς οι νέες θεραπείες είναι ακριβότερες, με αποτέλεσμα την επιβάρυνση των συστημάτων υγείας

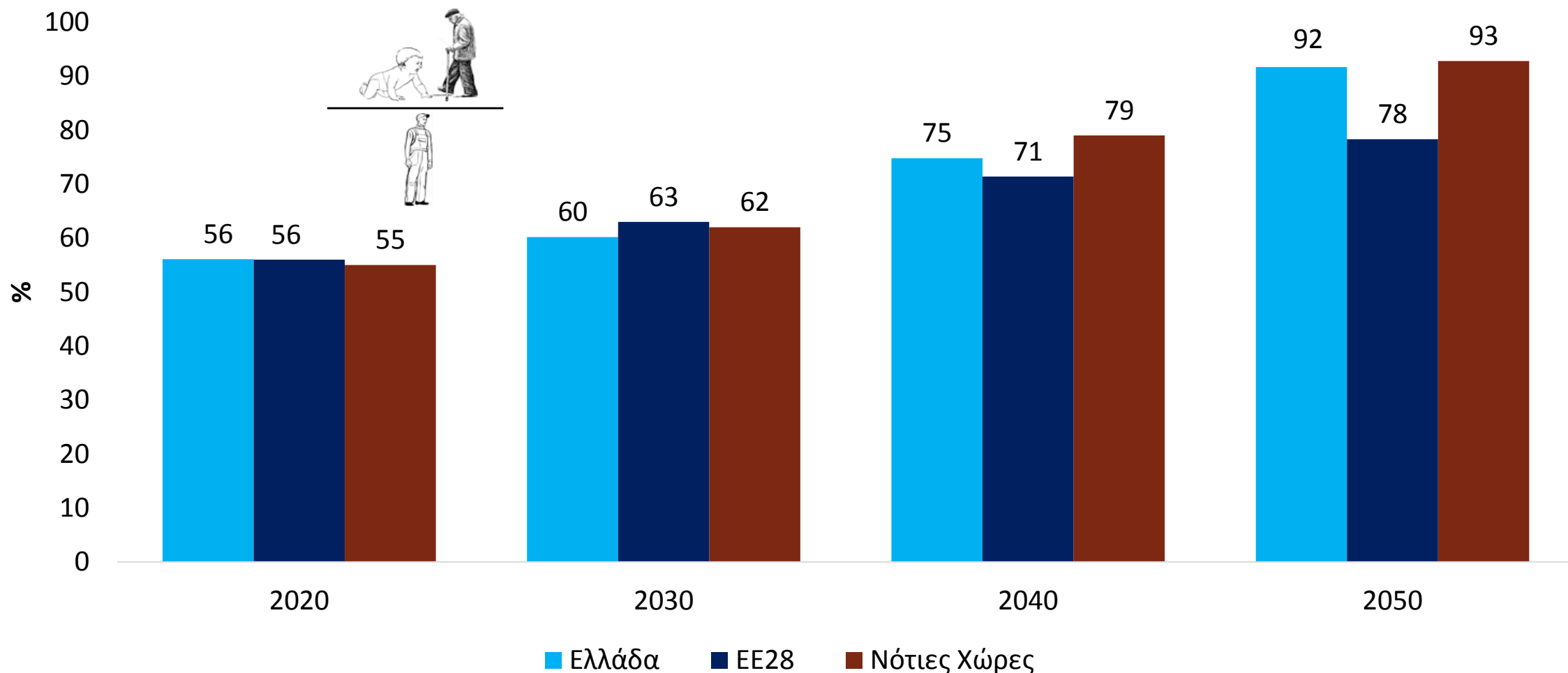
Μείωση γεννήσεων αλλά και θανάτων το 2018: Αύξηση προσδόκιμου επιβίωσης 9,4 χρόνια την περίοδο 1960-2017

Εκτίμηση για μείωση πληθυσμού και 1/3 των πολιτών άνω των 65 ετών το 2060

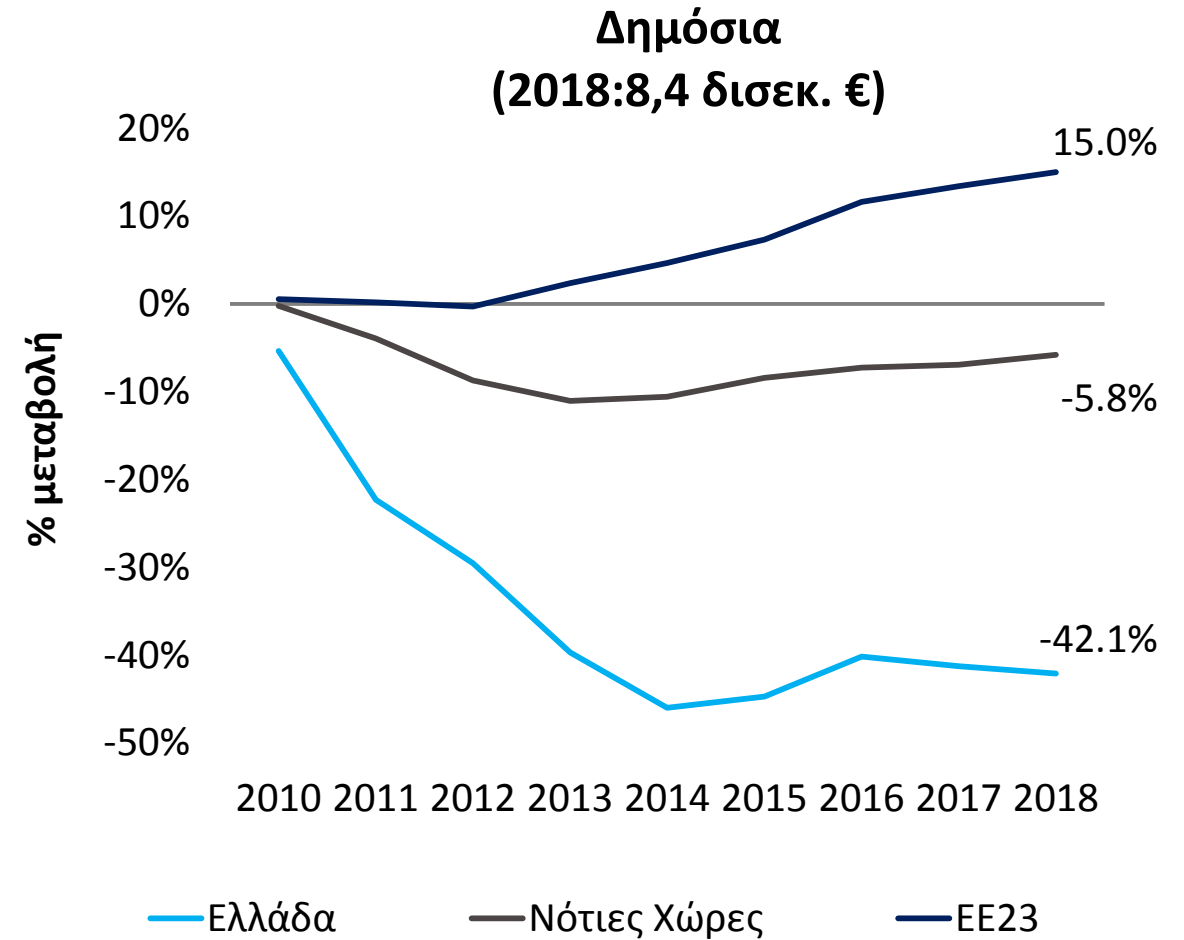
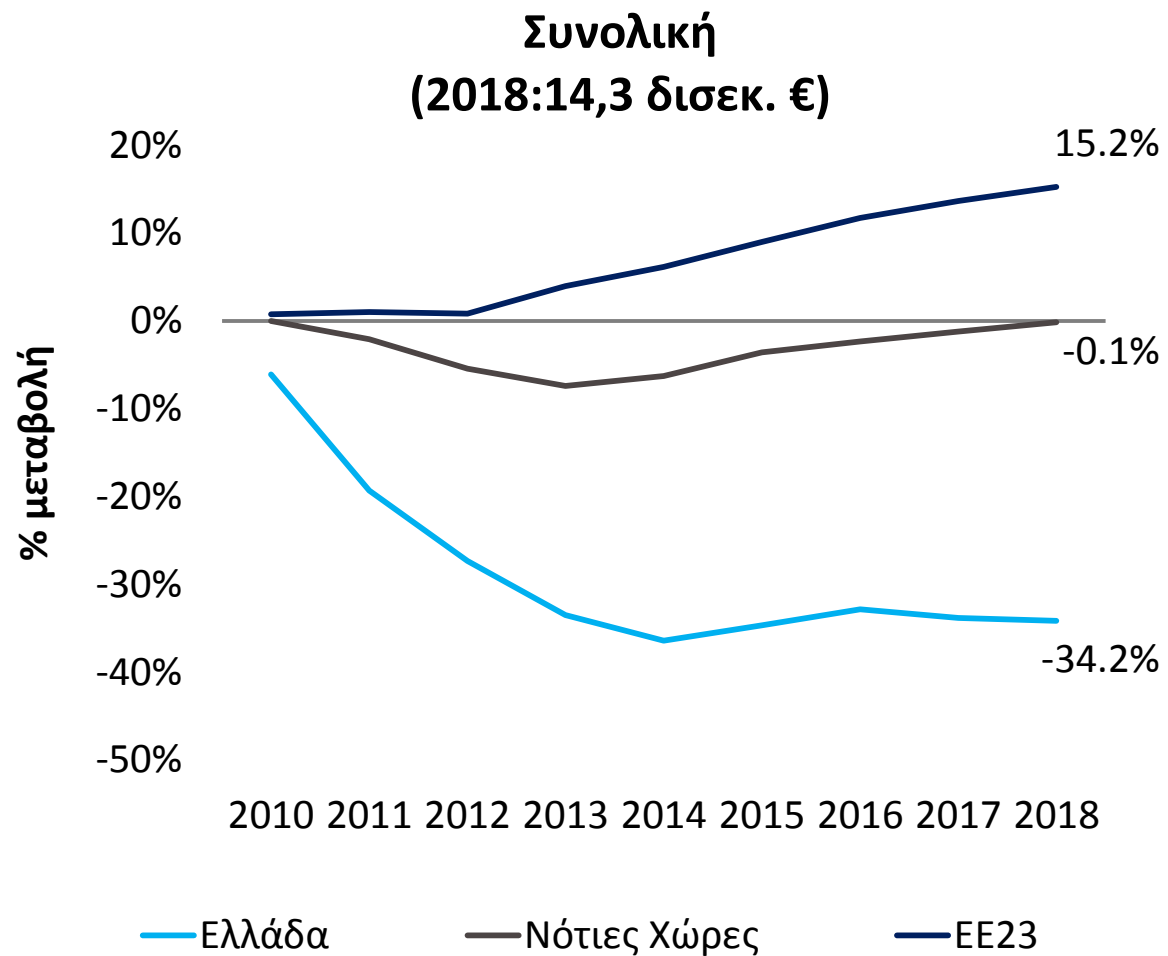

Δείκτης εξάρτησης 56%: για κάθε 2 άτομα ενεργού πληθυσμού αντιστοιχεί λίγο παραπάνω από 1 άτομο ανενεργού πληθυσμού, με σαφείς τάσεις επιδείνωσης

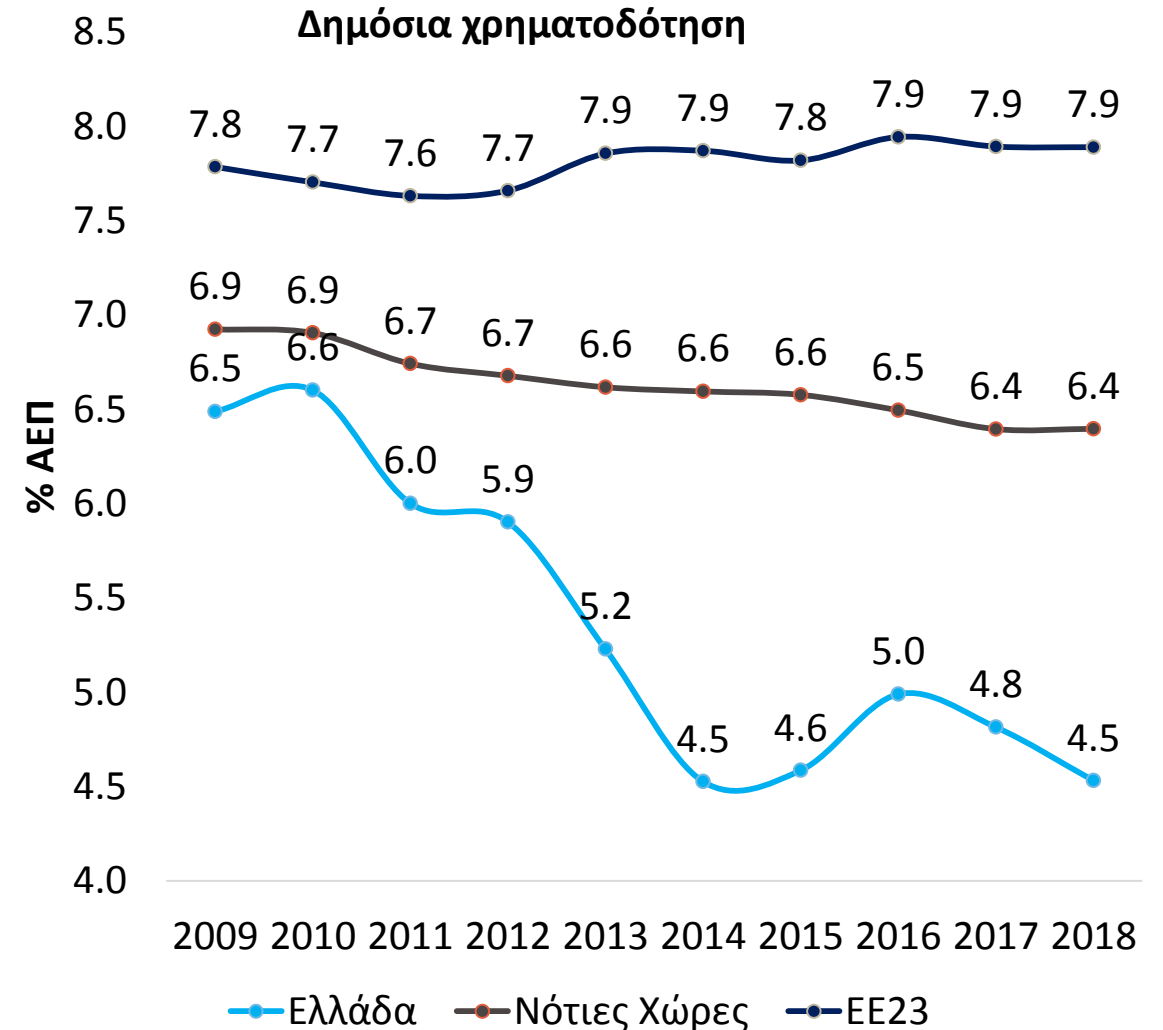
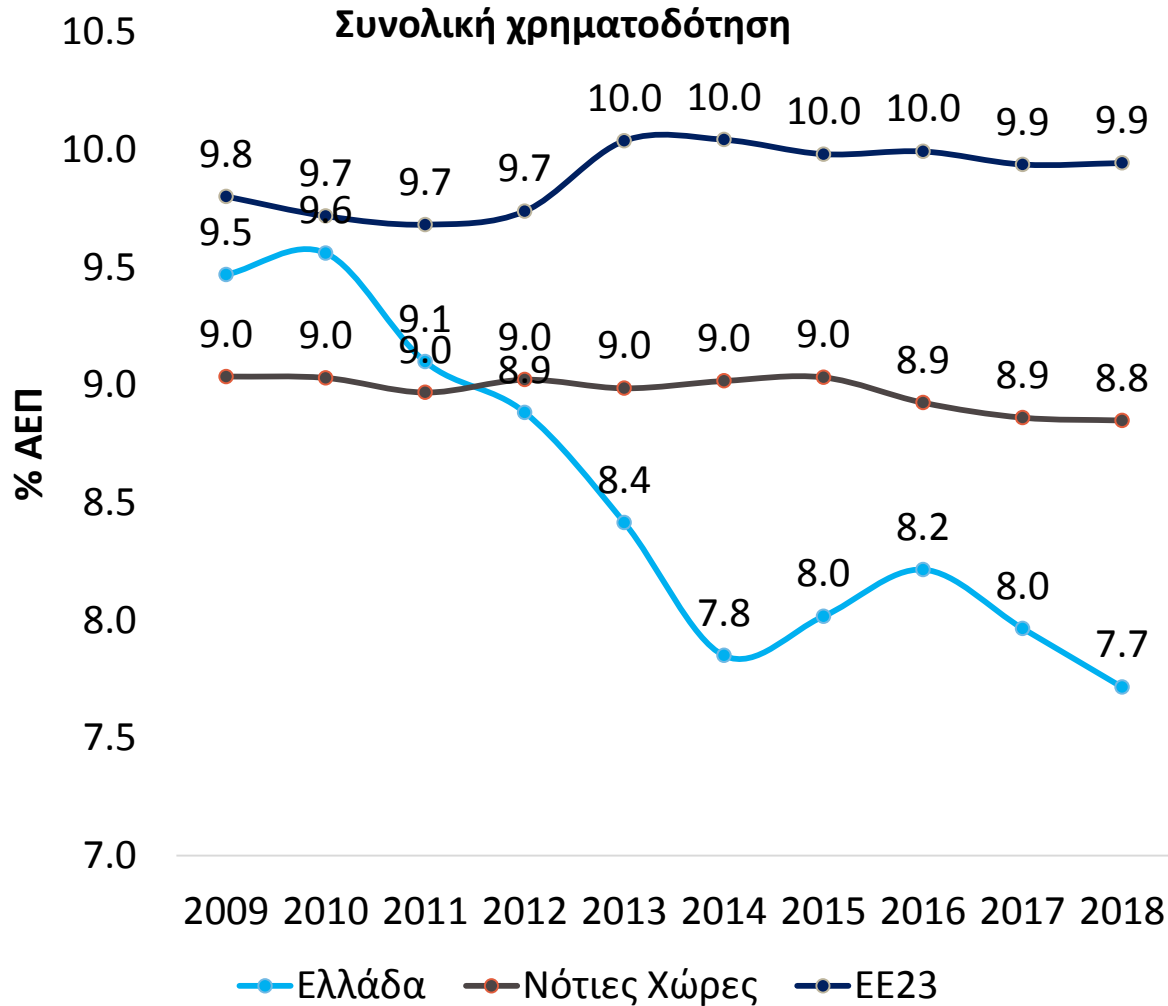

Πηγή: United Nations, World Population Prospects: 2019, επεξεργασία στοιχείων ΙΟΒΕ, Νοτιες Χωρες (Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία). Ο Δείκτης Εξάρτησης Πληθυσμού μετρά το % των ατόμων ηλικίας 0-14 ετών και ατόμων ηλικίας άνω των 65 ετών προς το σύνολο του οικονομικά ενεργού πληθυσμού (15-64 ετών). Ο δείκτης αυτός εμφανίζει στις αναπτυγμένες χώρες αυξητική τάση, δεδομένης: α) της αύξησης στο προσδόκιμο επιβίωσης και β) της επιβράδυνσης του ρυθμού αύξησης των γεννήσεων

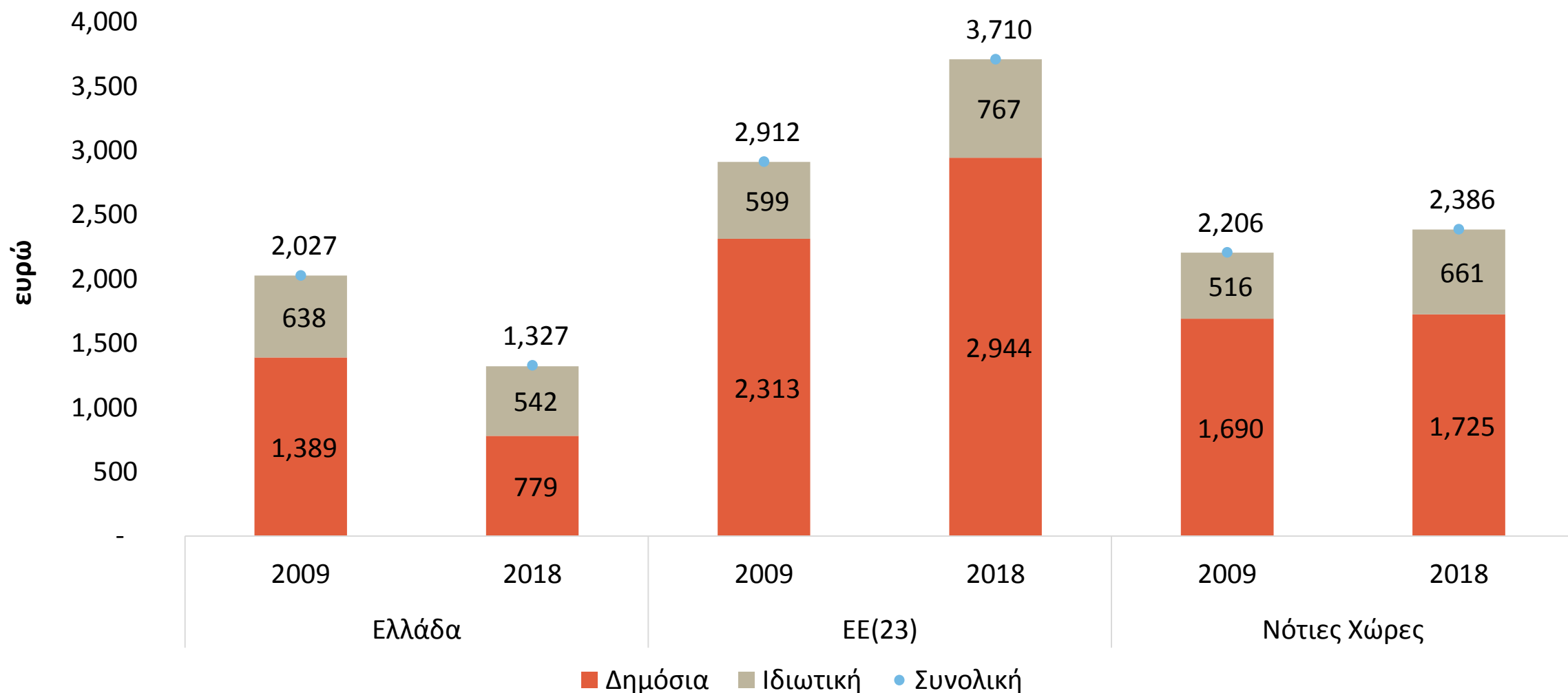
Σημαντική υποχώρηση στη χρηματοδότηση για δαπάνες υγείας (%) στην Ελλάδα-αύξηση στην ΕΕ

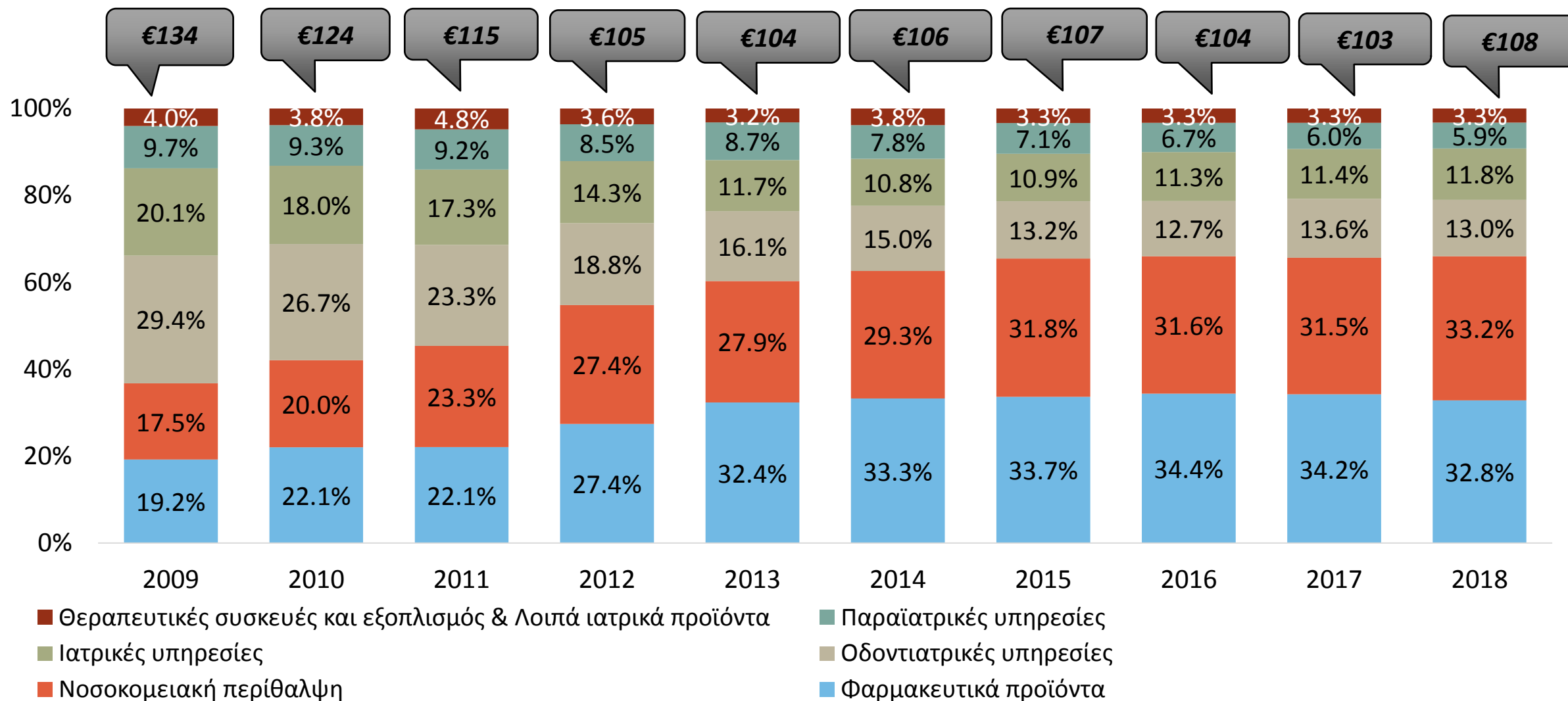
Από το 9,5% (2009) στο 7,7% του ΑΕΠ (2018) η συνολική χρηματοδότηση δαπανών υγείας

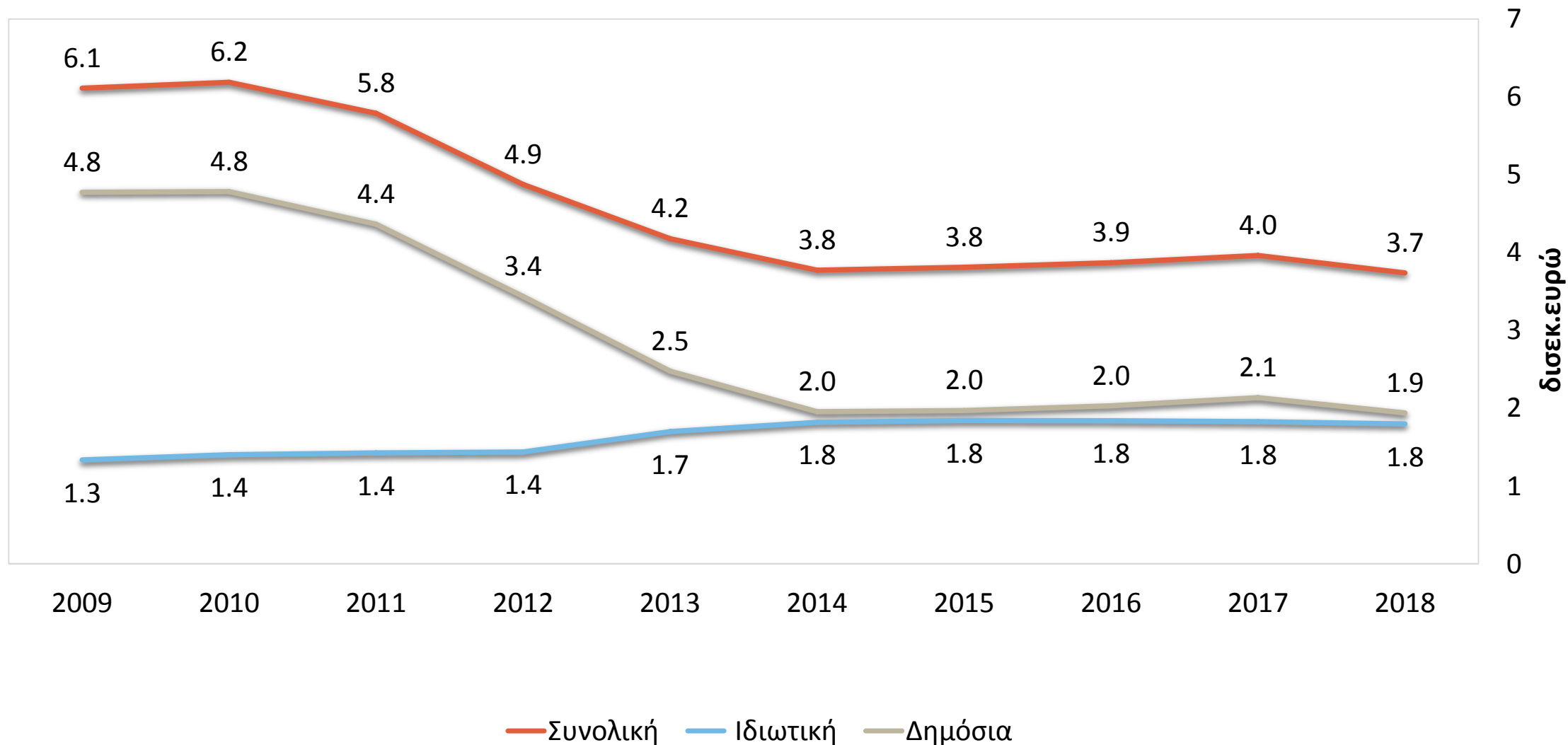
Υποχώρηση της κατά κεφαλή δαπάνη υγείας στην Ελλάδα έναντι αύξησης σε ΕΕ23 και Νότιες Χώρες (2009-2018)

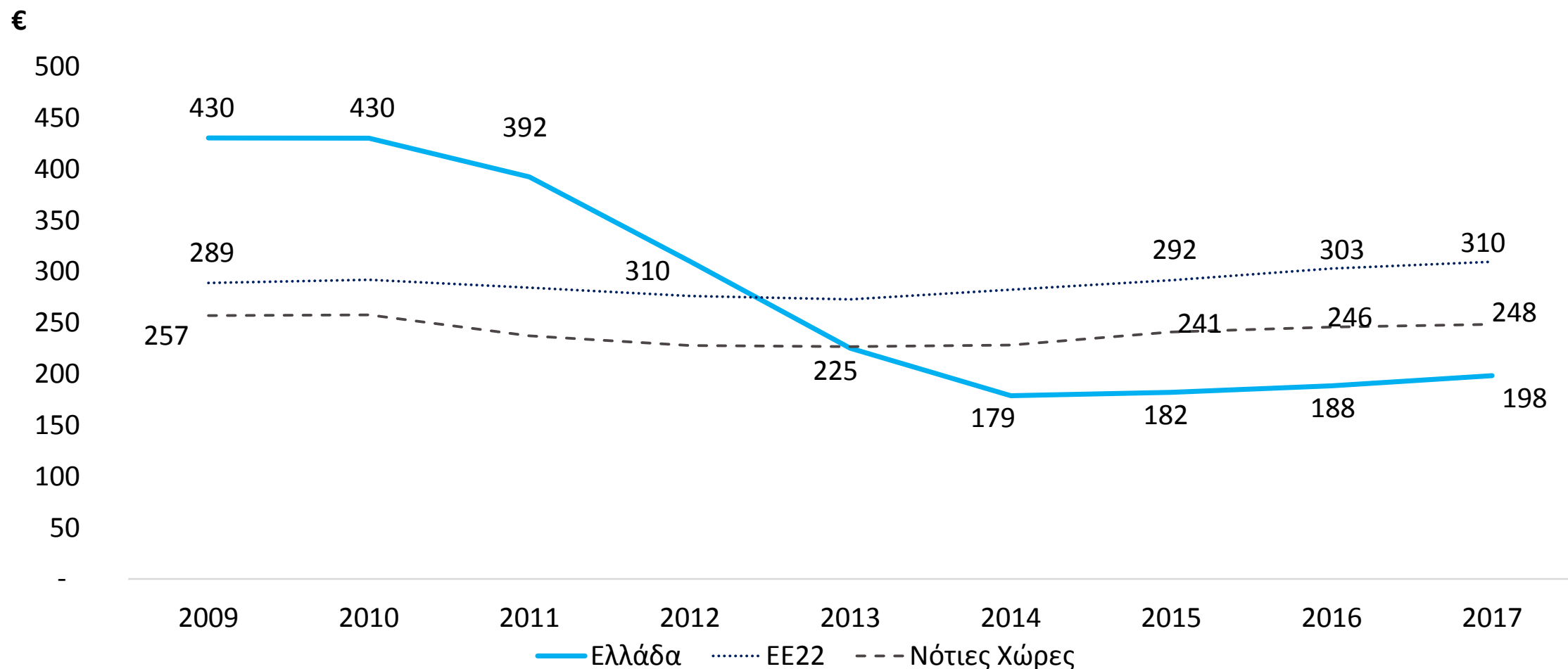
Στα €108 η μηνιαία δαπάνη υγείας νοικοκυριών: 32,8% φαρμακευτική περίθαλψη και 33,2% σε κάλυψη νοσοκομειακών αναγκών

Συνολική δαπάνη για φαρμακευτικά και άλλα υγειονομικά αναλώσιμα (δισεκ. €) - Ελλάδα

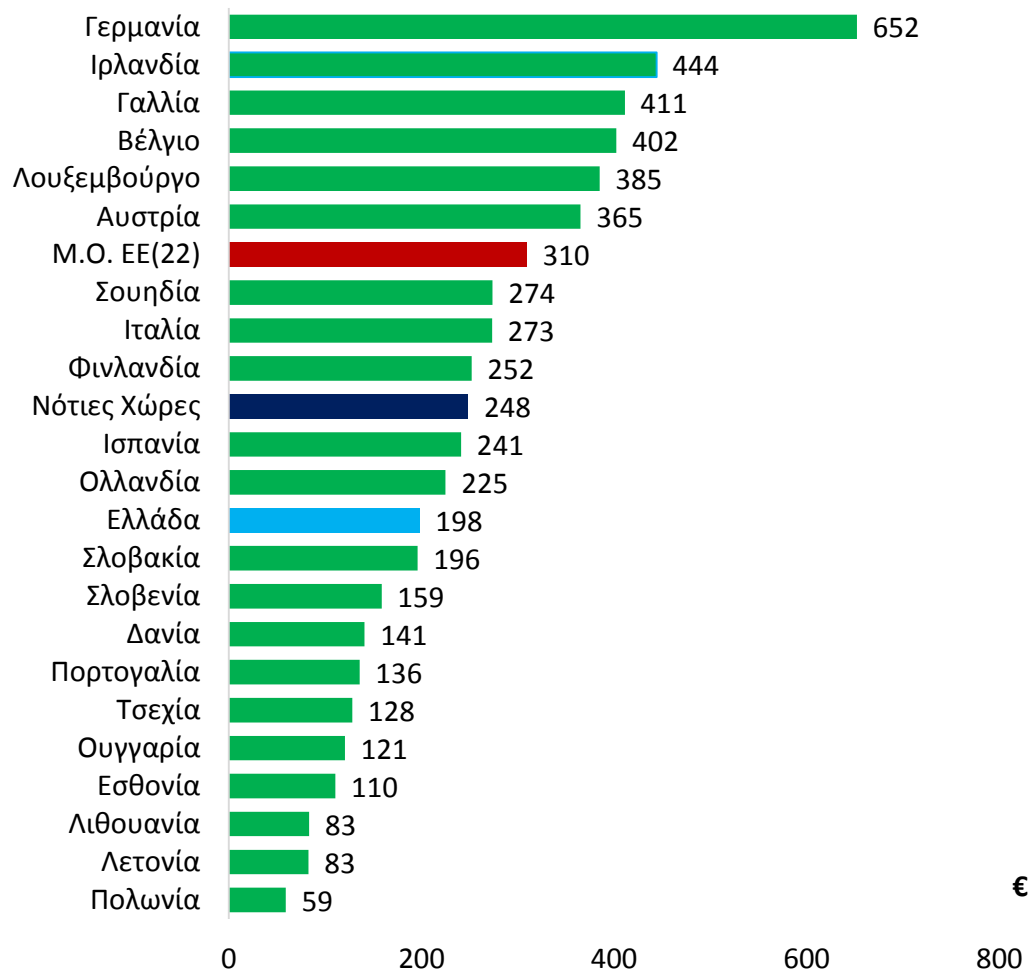

Από €430 (2009) στα €198 (2017) η δημόσια κατά κεφαλή δαπάνη για φαρμακευτικά και άλλα υγειονομικά αναλώσιμα: χαμηλότερα των ευρωπαϊκών μέσων όρων

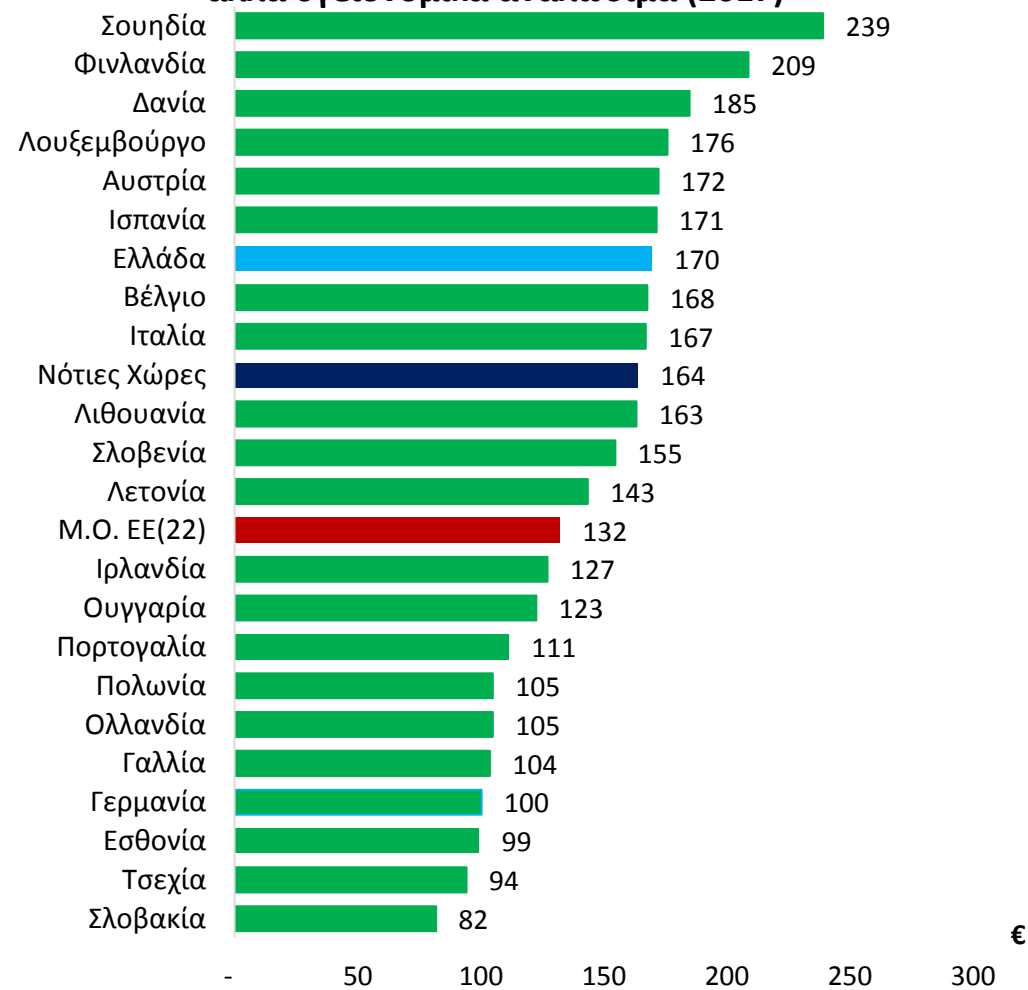

Χαμηλότερη του ευρωπαϊκού μέσου όρου η δημόσια κατά κεφαλή δαπάνη για φαρμακευτικά και άλλα υγειονομικά αναλώσιμα (2017): υψηλότερα η ιδιωτική

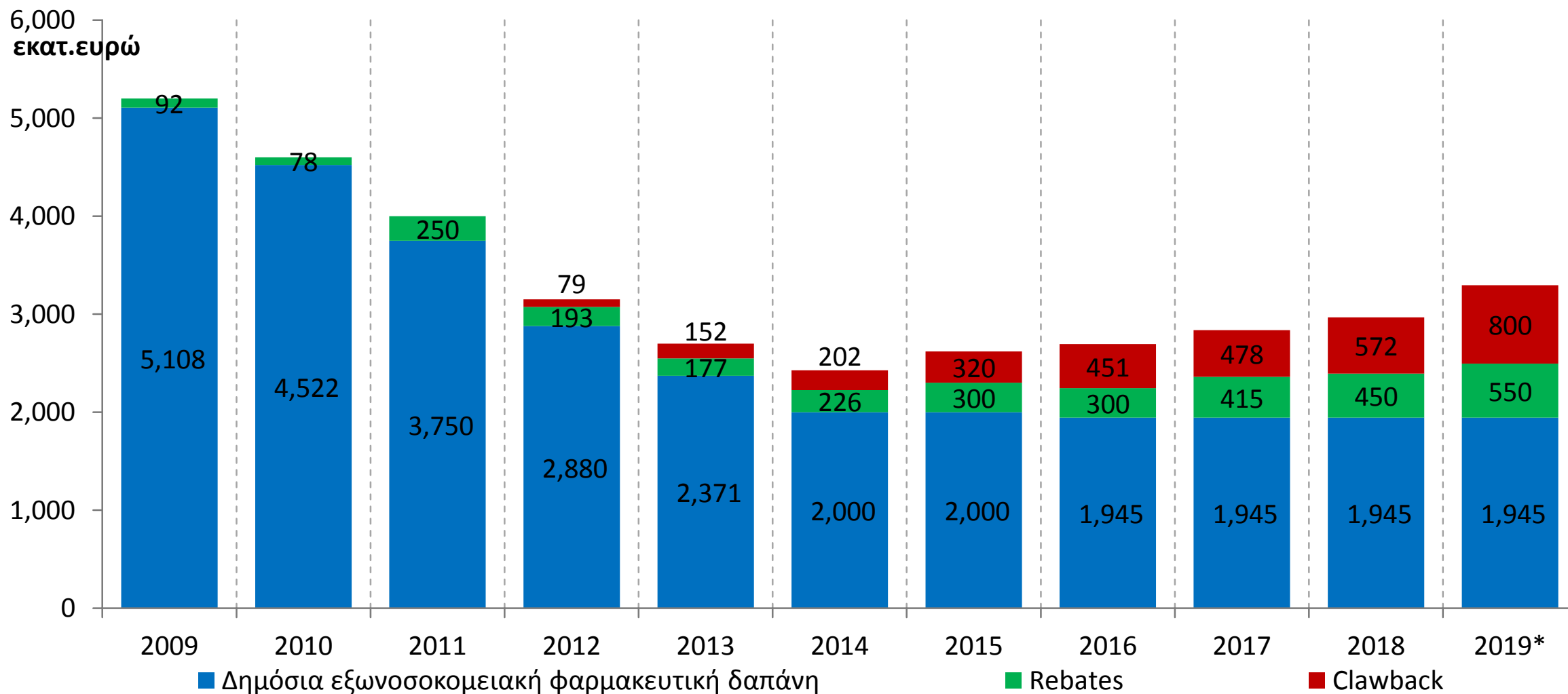
Δημόσια κατά κεφαλή δαπάνη για φαρμακευτικά και άλλα υγειονομικά αναλώσιμα (2017)

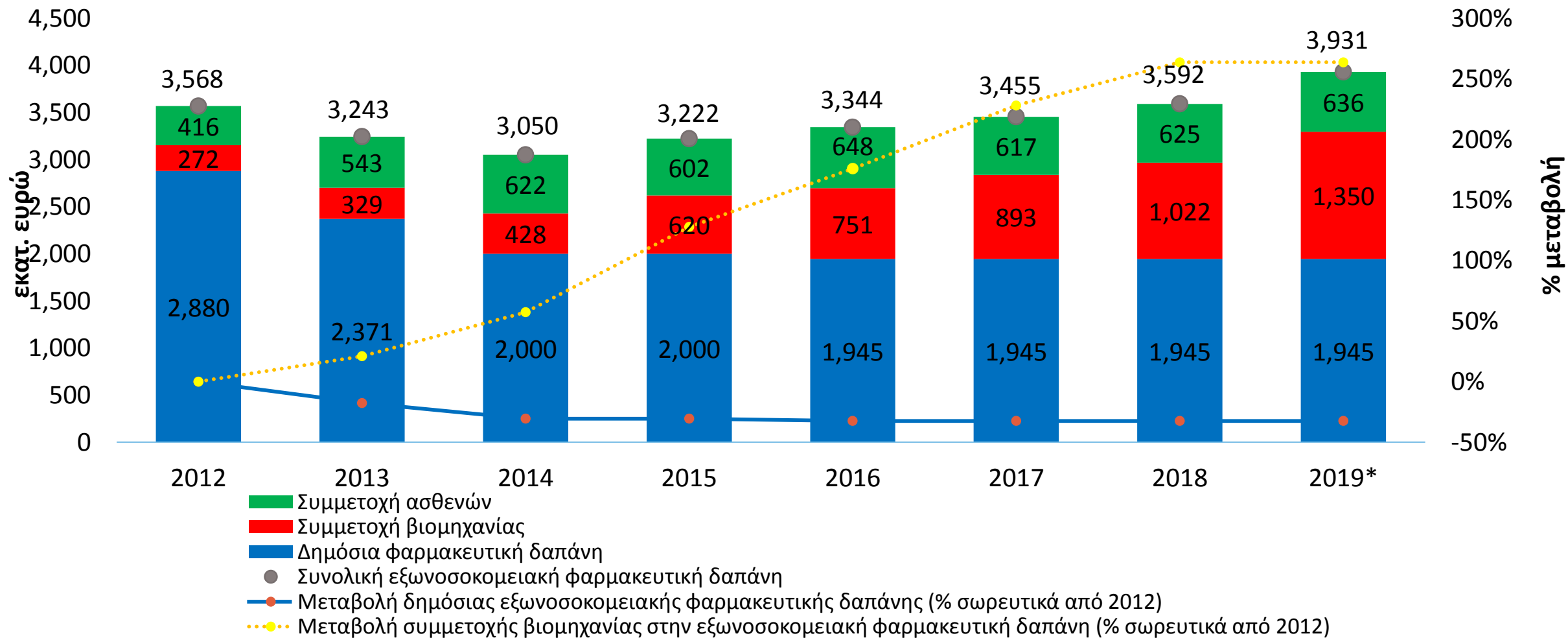
Ιδιωτική κατά κεφαλή δαπάνη για φαρμακευτικά και άλλα υγειονομικά αναλώσιμα (2017)

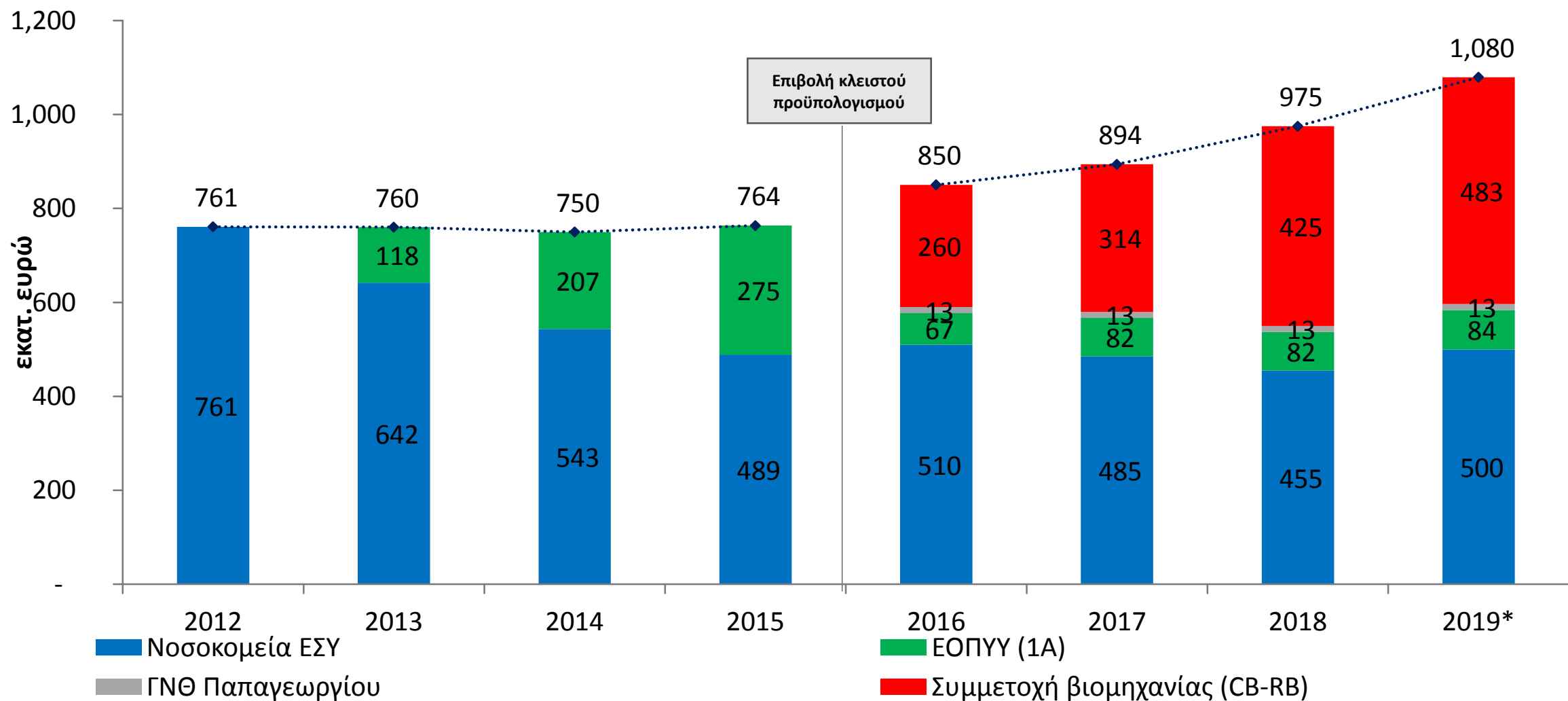
Μείωση -61,9% στην («κλειδωμένη» πλέον) δημόσια εξωνοσοκομειακή φαρμακευτική δαπάνη (εξαιρ. συμμετοχής ασθενών) από 2009: αύξηση συμμετοχής βιομηχανίας

Έφθασε στα €3,9 δισεκ. η εξωνοσοκομειακή φαρμακευτική δαπάνη (2019), με 264% αύξηση συμμετοχής της βιομηχανίας από το 2009

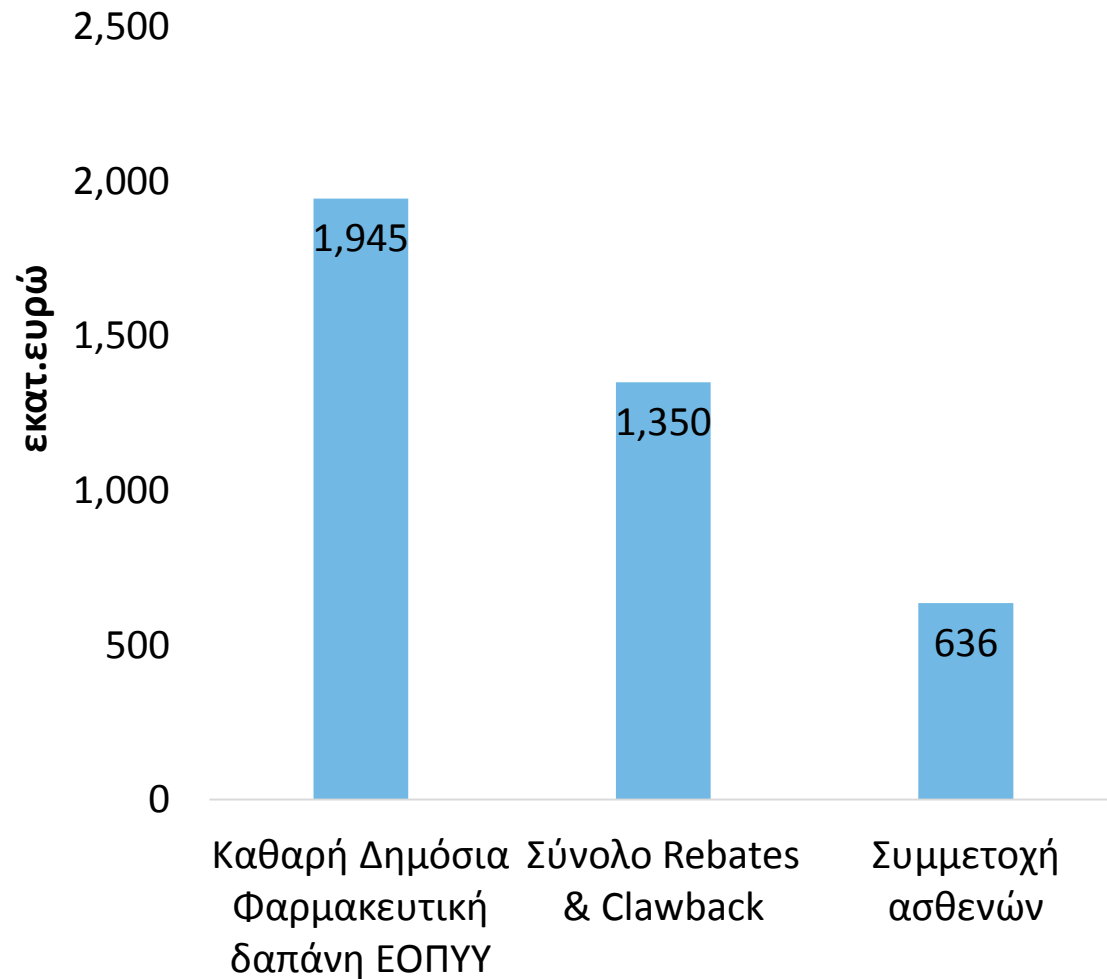
Μειωμένη κατά -44% το 2019 σε σχέση με το 2015 η δημόσια νοσοκομειακή φαρμακευτική δαπάνη με αύξηση συμμετοχής βιομηχανίας

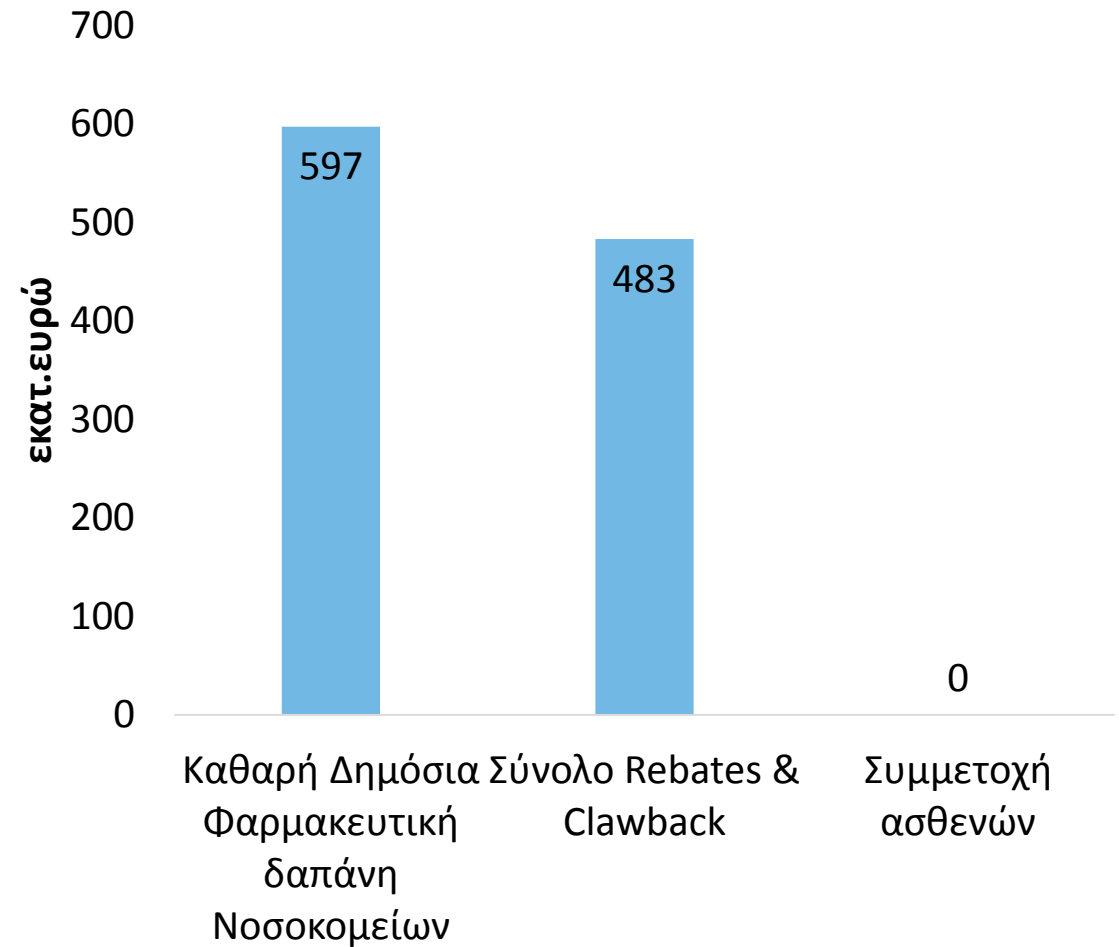
Πηγή: ΕΟΠΥΥ 2012-2019, ESY.net 2012-2015, επεξεργασία στοιχείων ΙΟΒΕ-ΣΦΕΕ. Σημείωση: Εκτίμηση 2019 για συμμετοχή βιομηχανίας.

Στα 636 εκατ. € η συμμετοχή ασθενών στην αποζημιούμενη αγορά (2019)

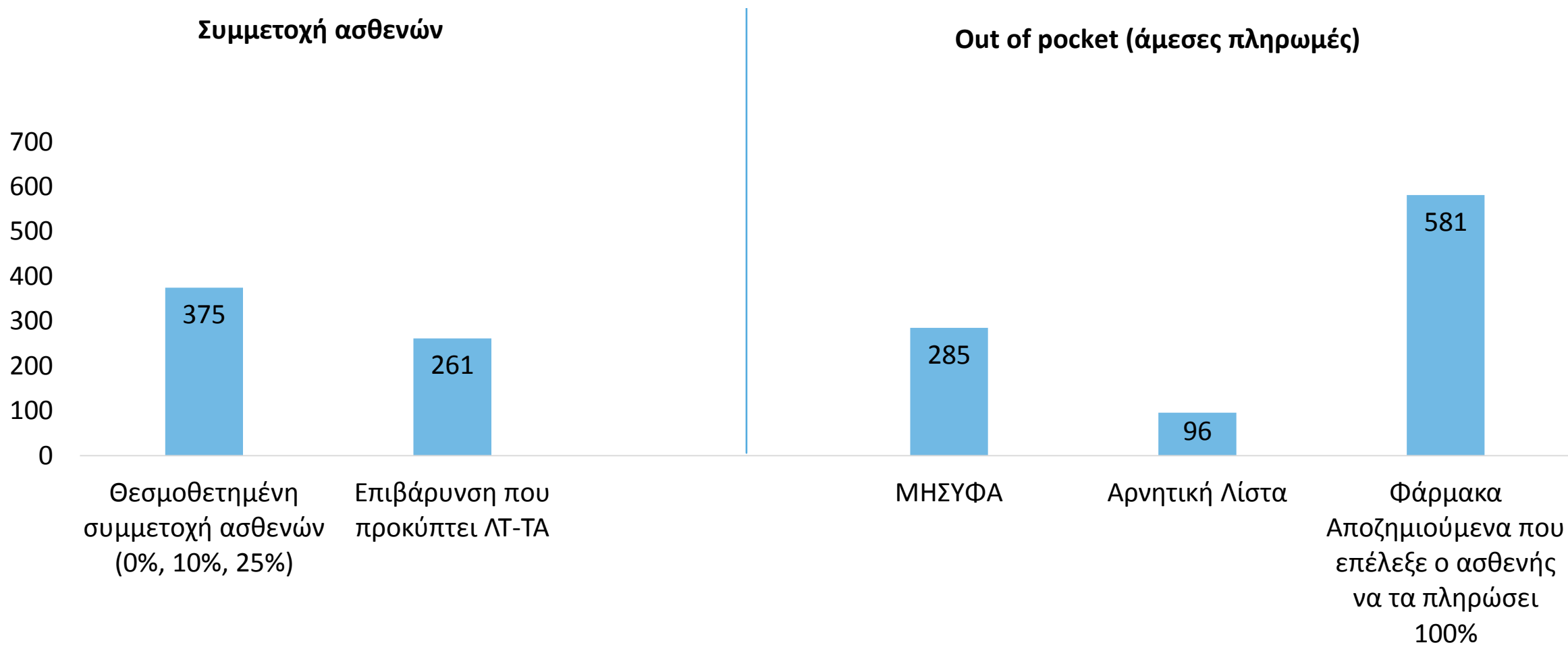
ΕΟΠΥΥ-Εξωνοσοκομειακή

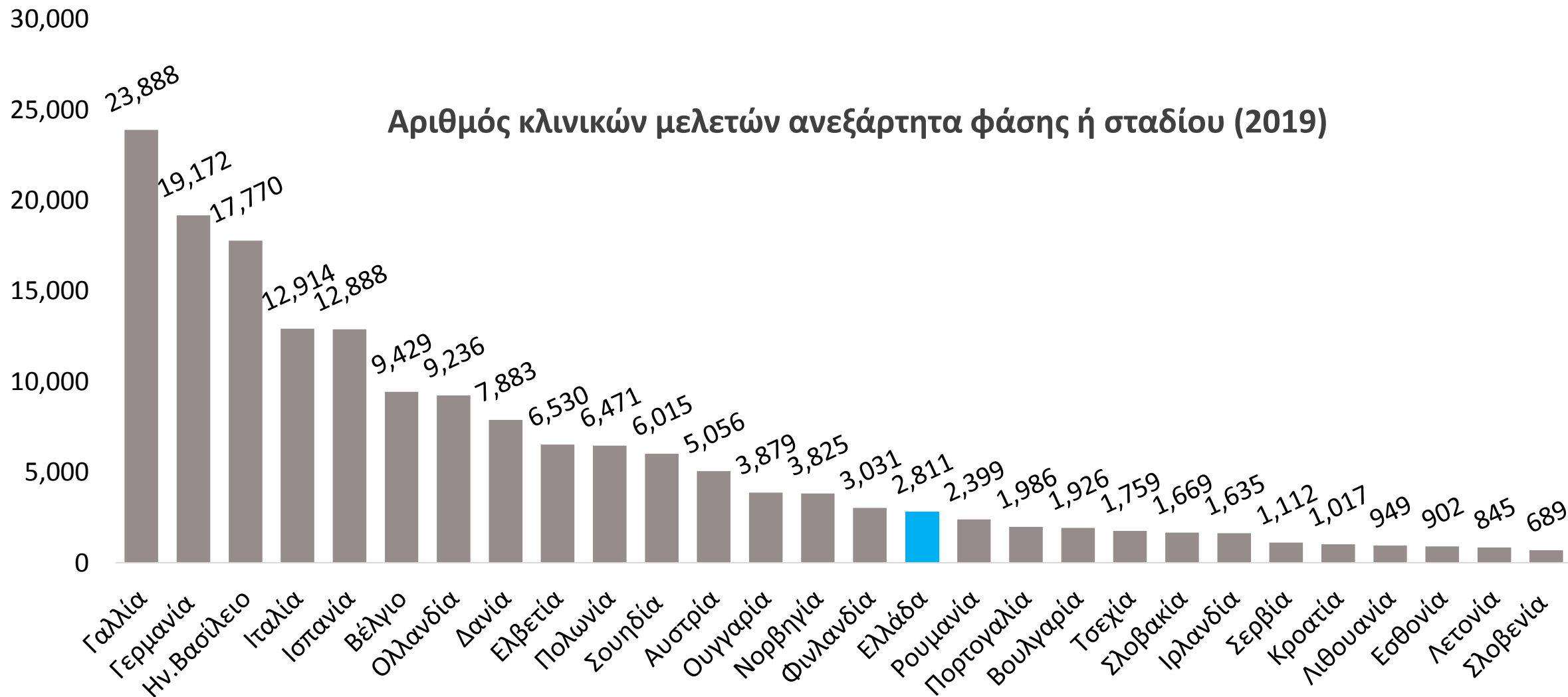
Νοσοκομεία

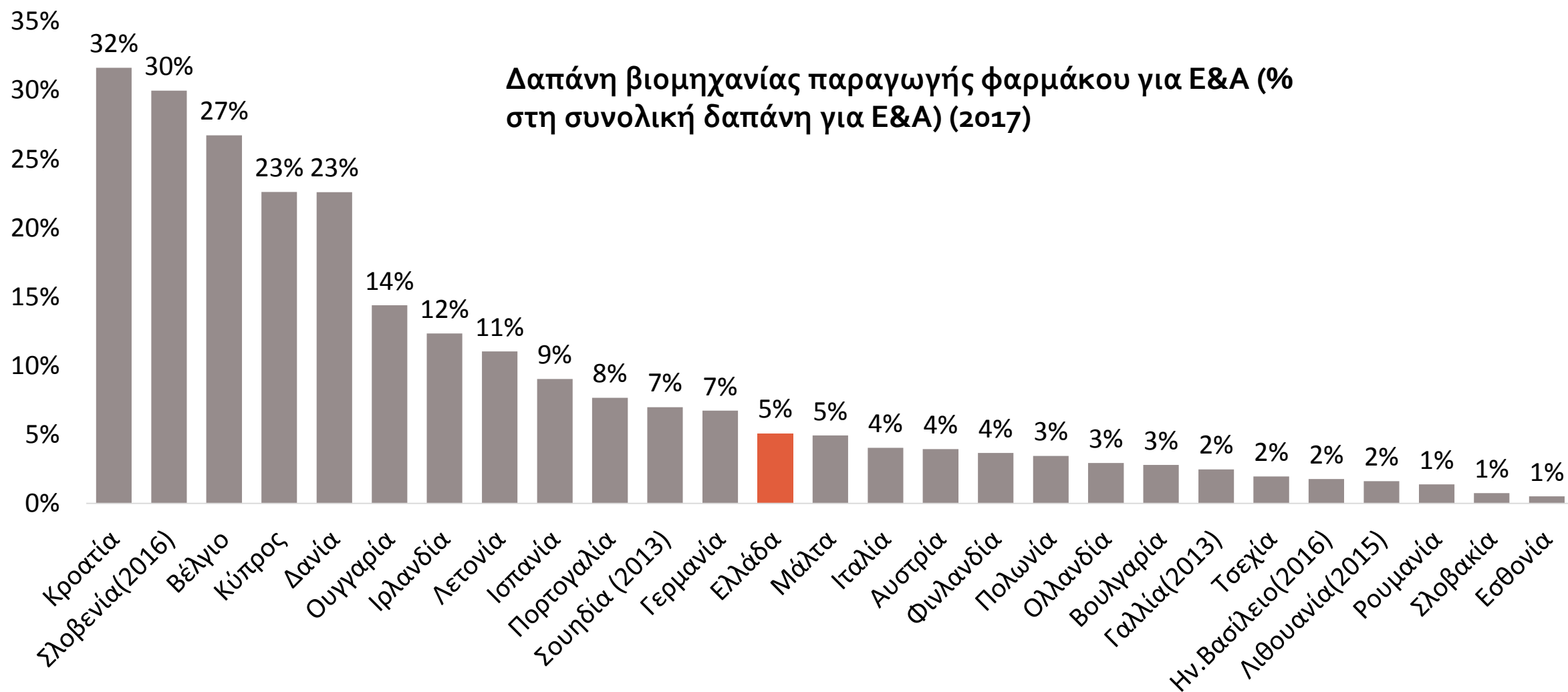
Συνολική Ιδιωτική Φαρμακευτική Δαπάνη (2018)

Εξαιρετικά χαμηλός αριθμός κλινικών μελετών στην Ελλάδα: μεγάλο περιθώριο βελτίωσης

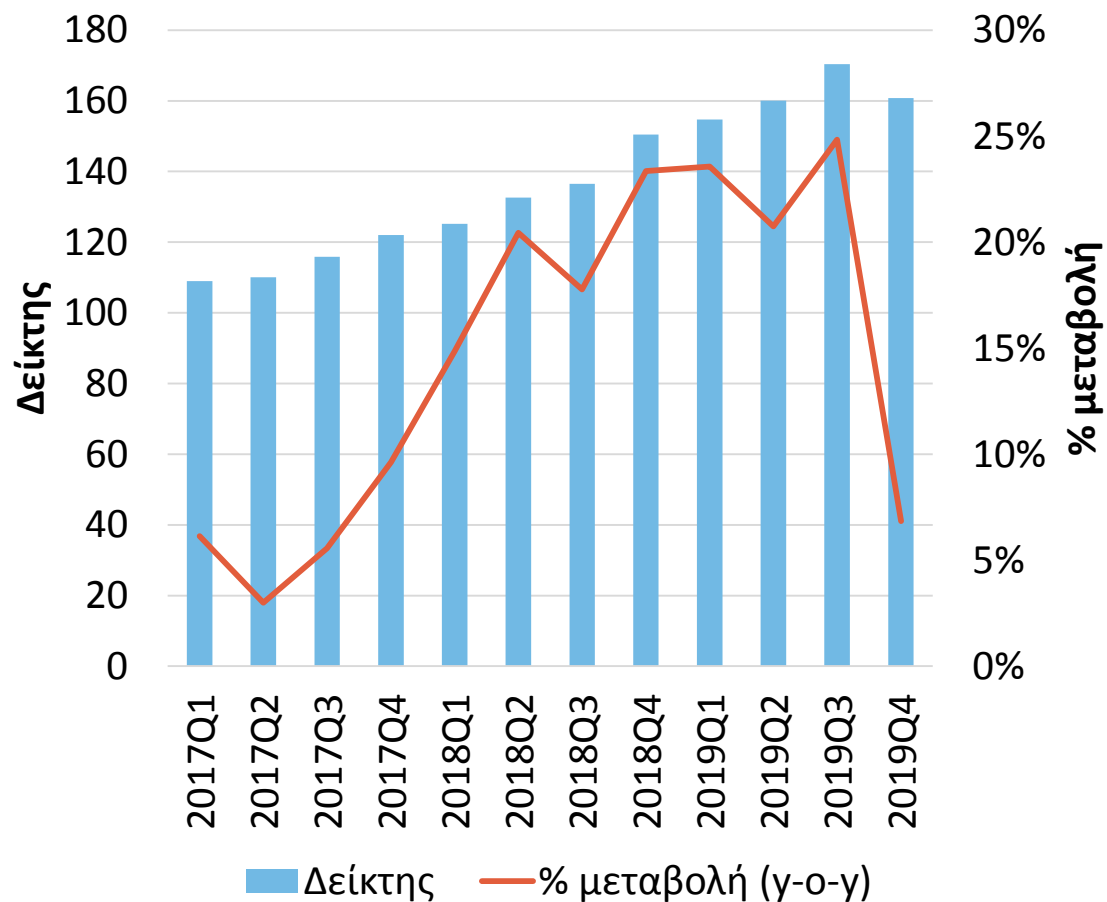
Σημαντική δραστηριότητα E&A σε σχέση με άλλους κλάδους φαρμάκων στην Ευρώπη

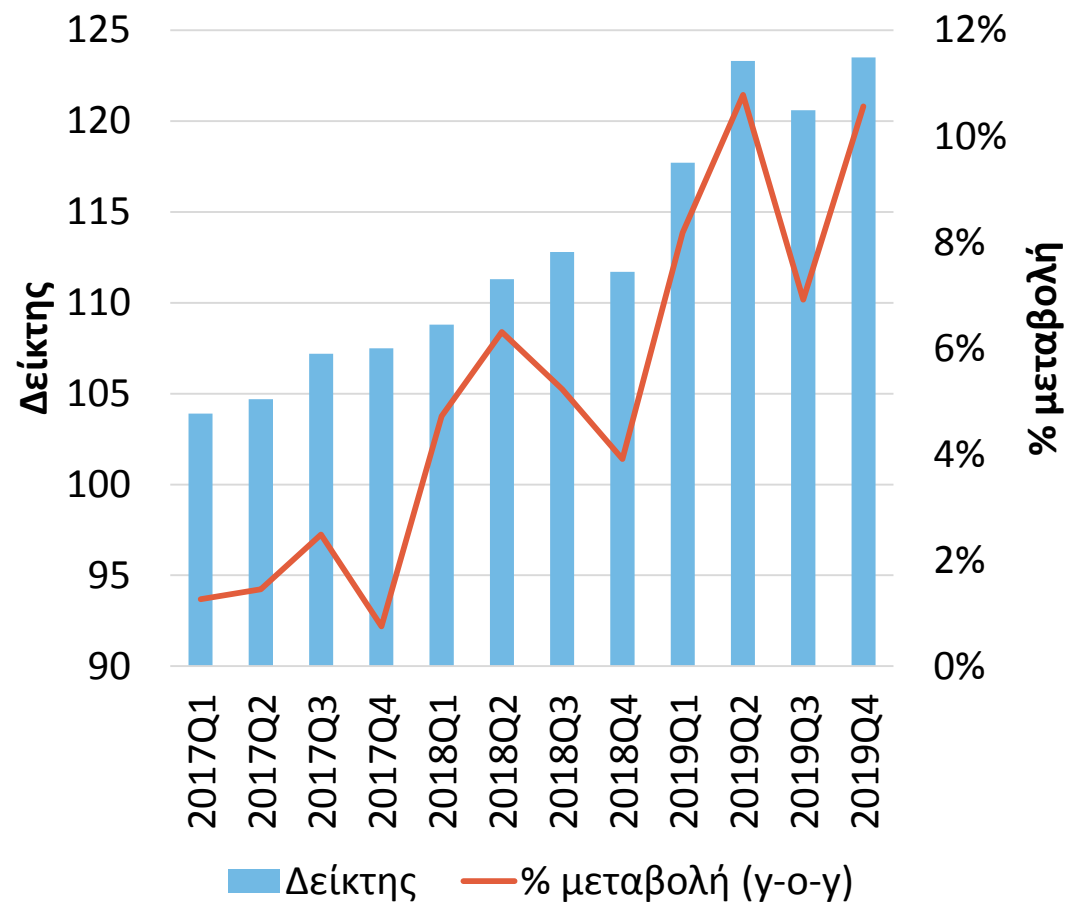
Σημαντική αύξηση παραγωγής τα τελευταία χρόνια

Δείκτης βιομηχανικής παραγωγής φαρμάκου (2015=100)

Κλάδος φαρμάκου (Ελλάδα)

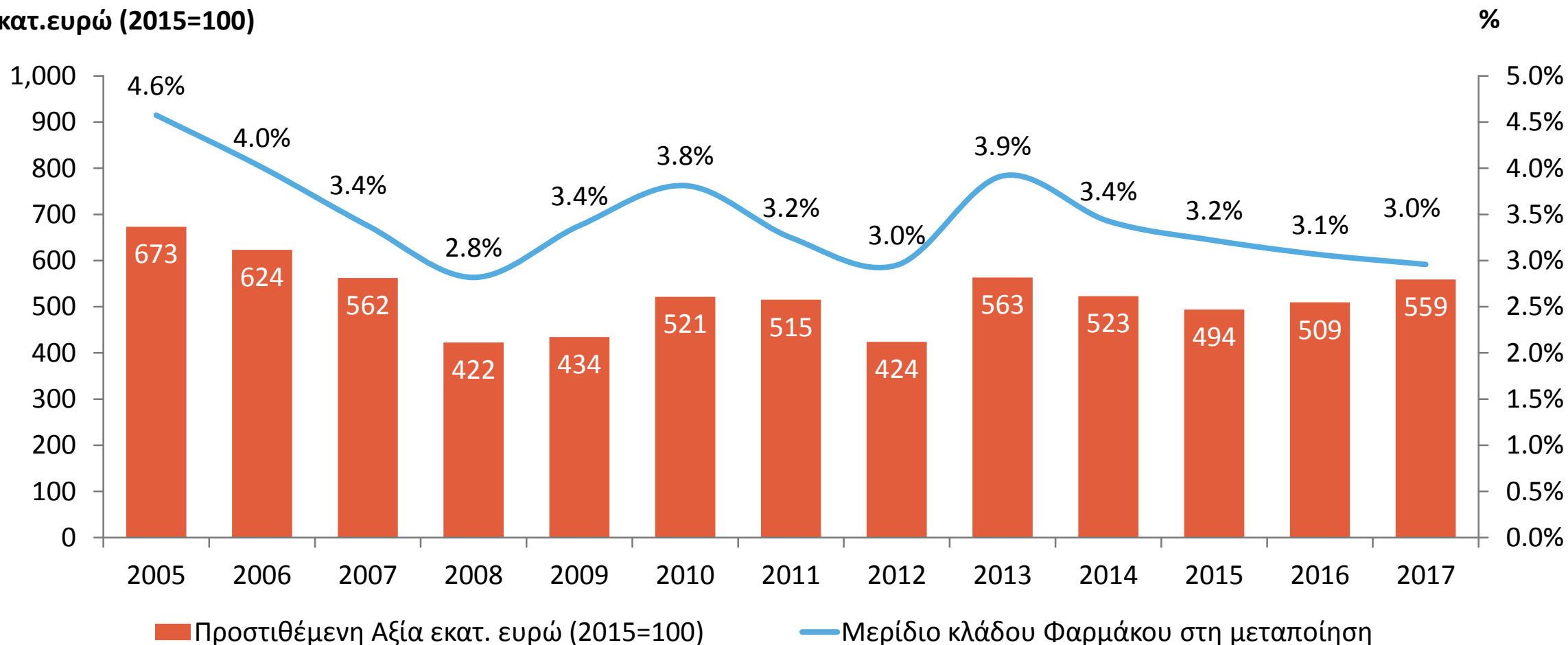

Κλάδος φαρμάκου (ΕΕ28)

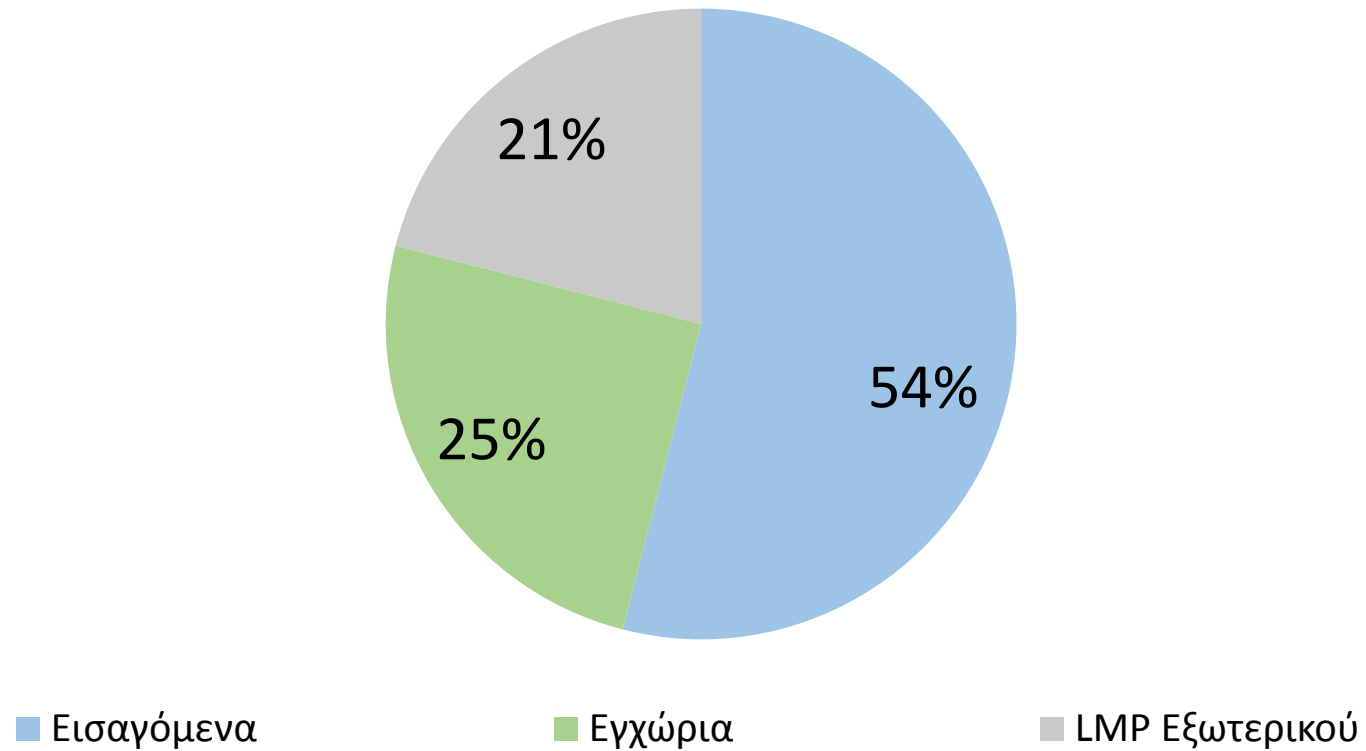

Αύξηση της προστιθέμενης αξίας παραγωγής φαρμάκου κατά 9,7% σε σχέση με το 2016: 3,0% της συνολικής προστιθέμενης αξίας της μεταποίησης

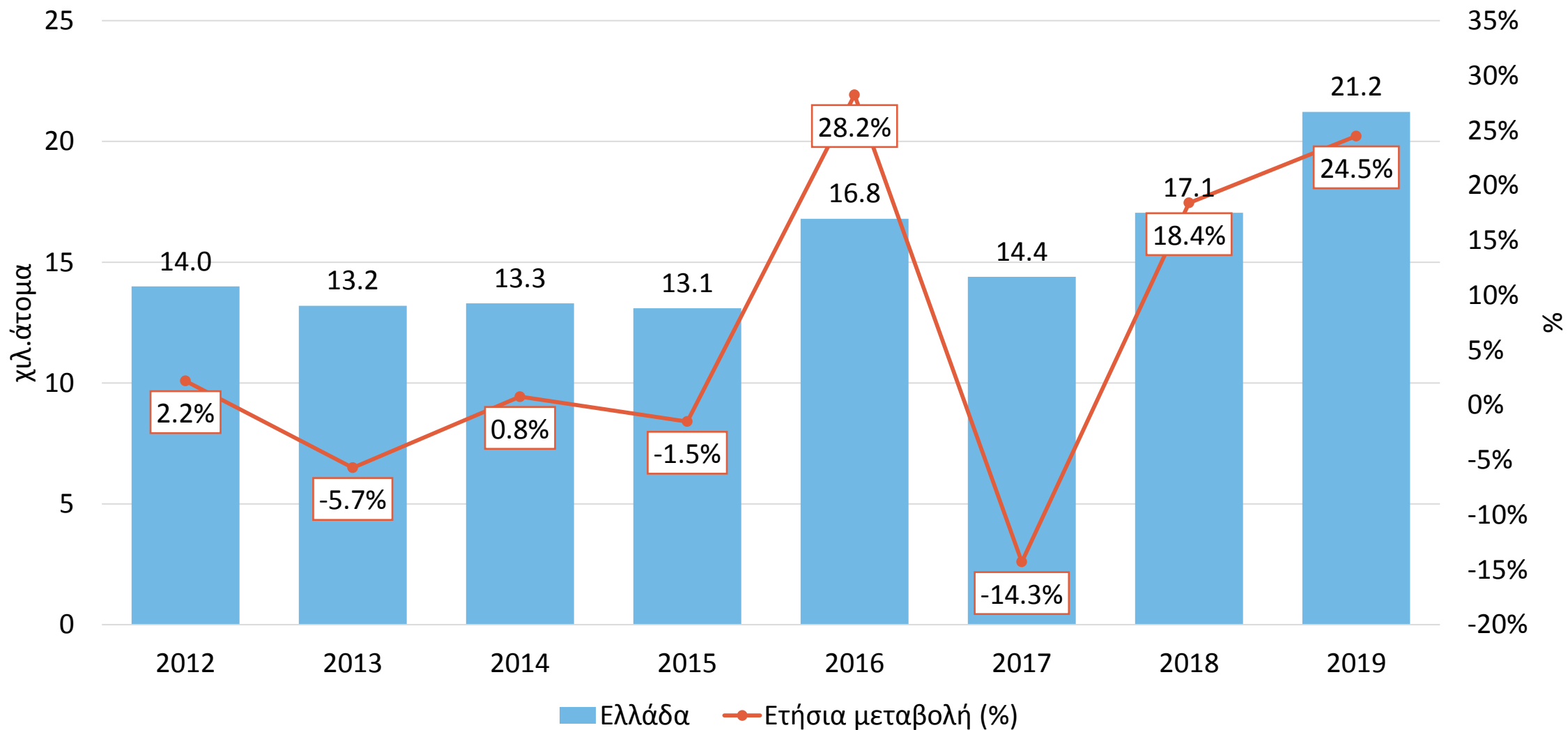
εκατ.ευρώ (2015=100)

Το 21% των φαρμάκων παράγεται σε εγχώρια εργοστάσια: μεγάλο περιθώριο για προσέλκυση νέας παραγωγικής δυναμικότητας

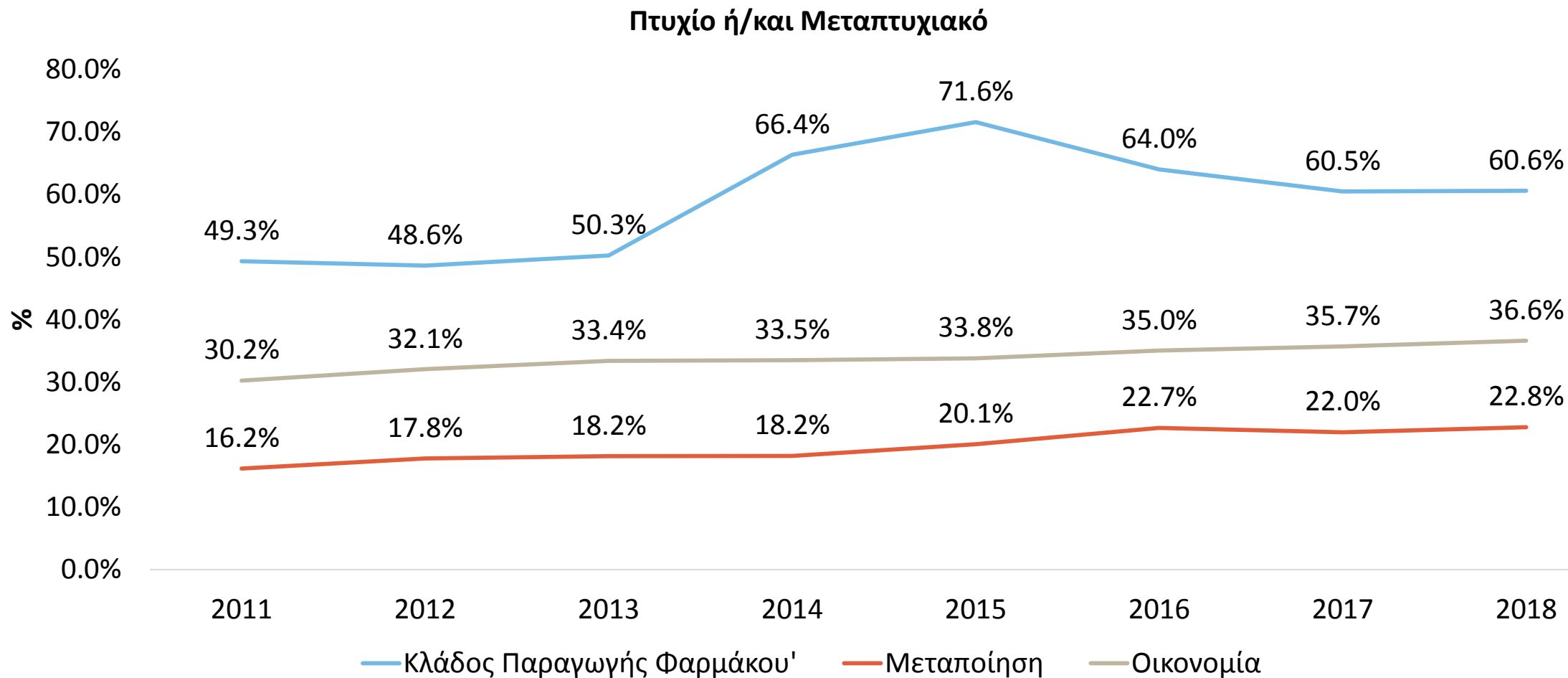

Περίπου 21 χιλιάδες άτομα εργάζονται στην παραγωγή φαρμάκου (χιλ. άτομα)

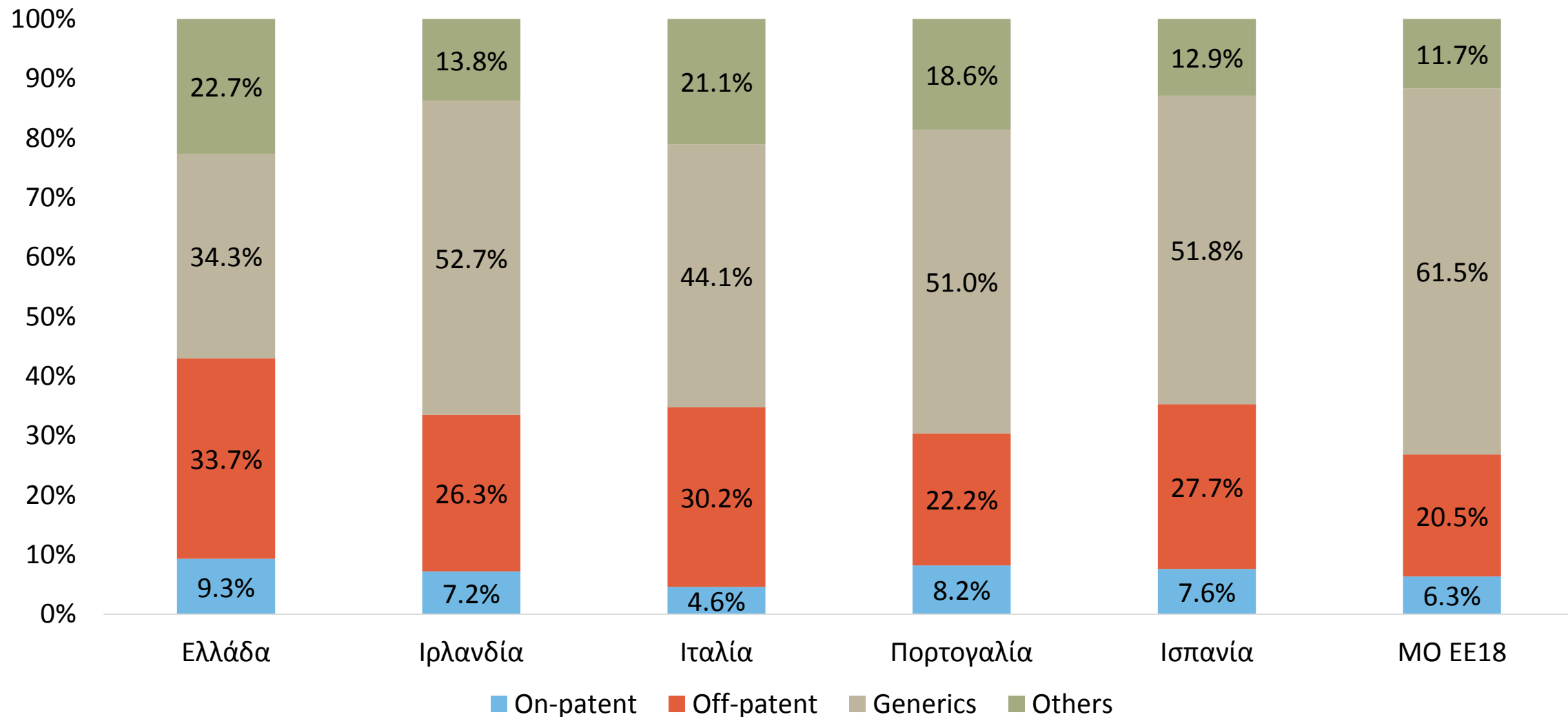

Πηγή: Eurostat, Labour Force Survey, 2019 επεξεργασία στοιχείων IOBE *Δεν συνυπολογίζονται οι εργαζόμενοι στον κλάδο χονδρικού εμπορίου του ευρύτερου τομέα υγείας

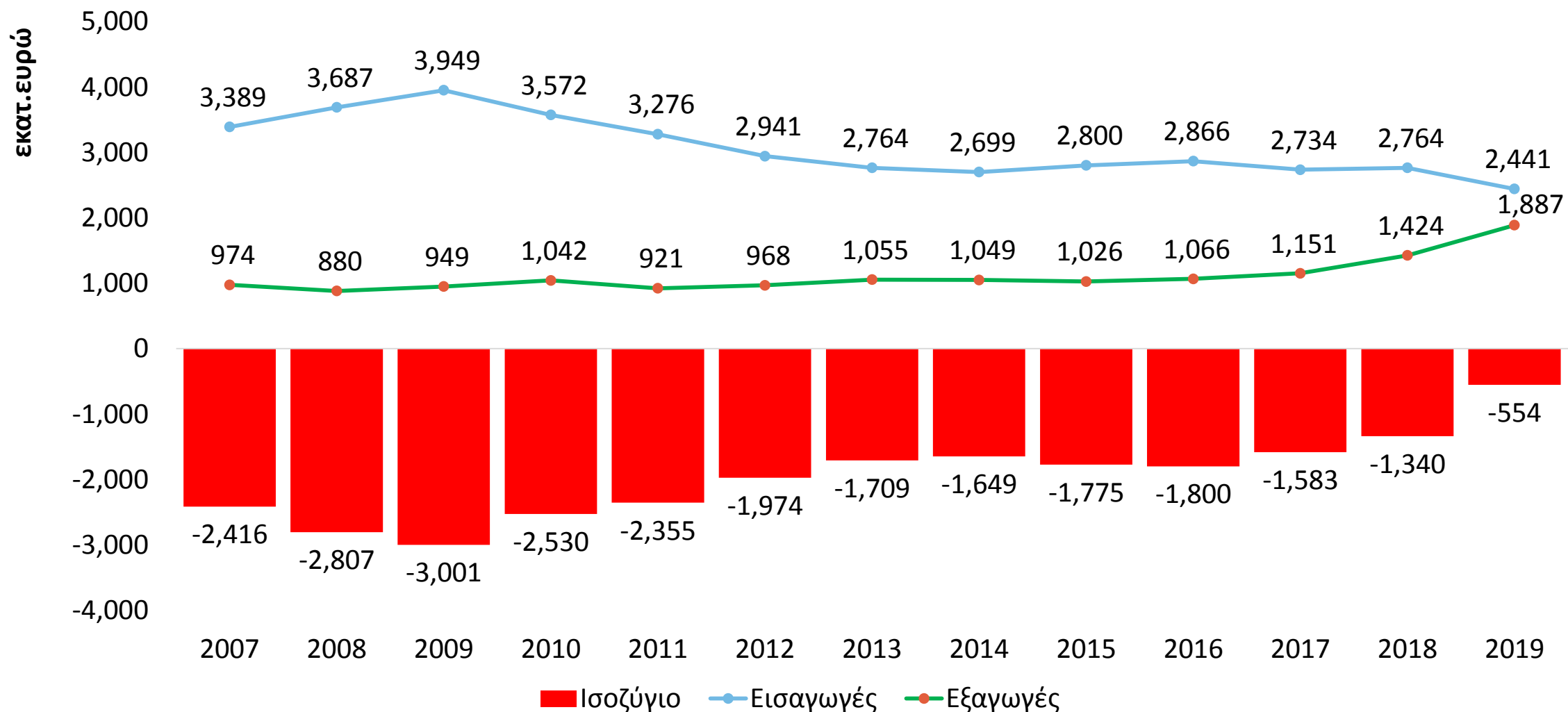
Υψηλή εκπαιδευτικό επίπεδο εργαζομένων στην παραγωγή φαρμακευτικών προϊόντων

Διείσδυση φαρμάκων με βάση καθεστώς προστασίας ΕΕ18, 2019 (σε όγκο): 1 στα 3 γενόσημο

Θεαματική άνοδος των εξαγωγών κατά 32,5% σε σχέση με το 2018 στα €1,9 δισεκ., υποχώρηση ελλείμματος στα €554 εκατ.

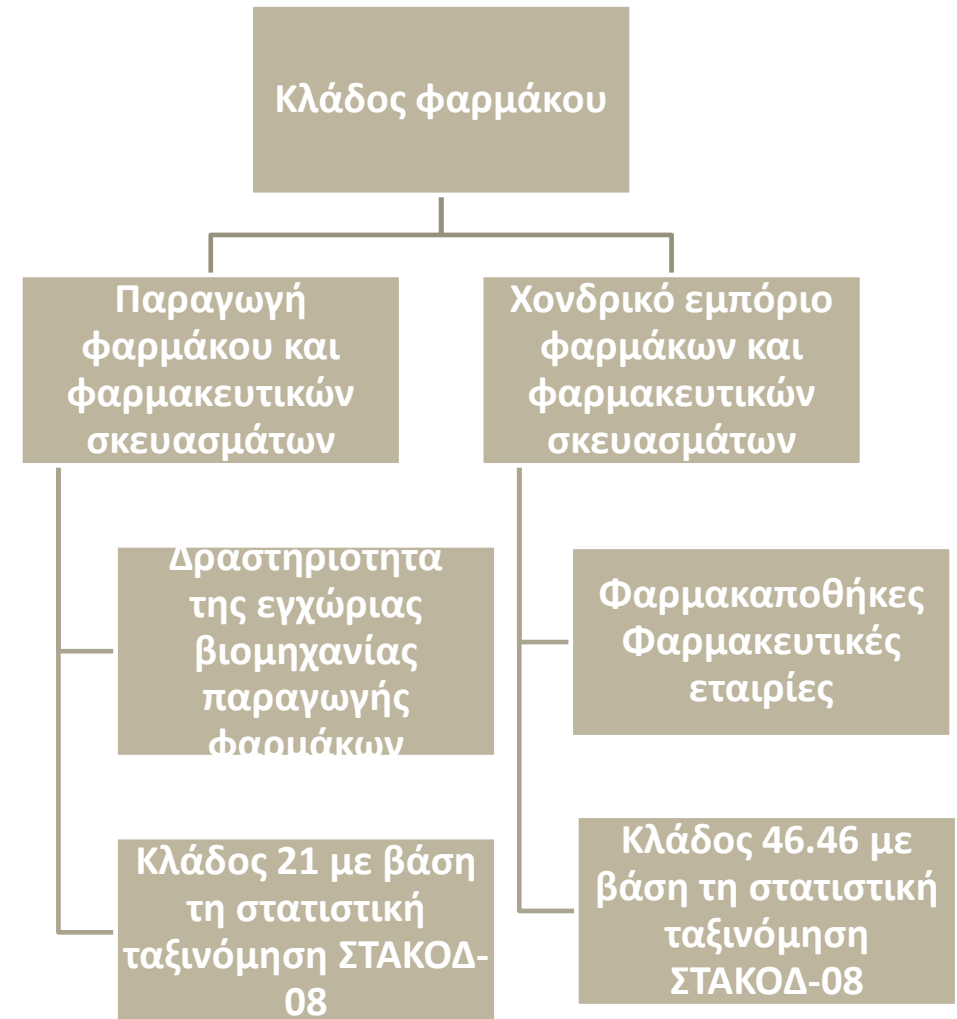
Η συμβολή του κλάδου φαρμάκου στην ελληνική οικονομία

Σκοπός και αντικείμενο της μελέτης

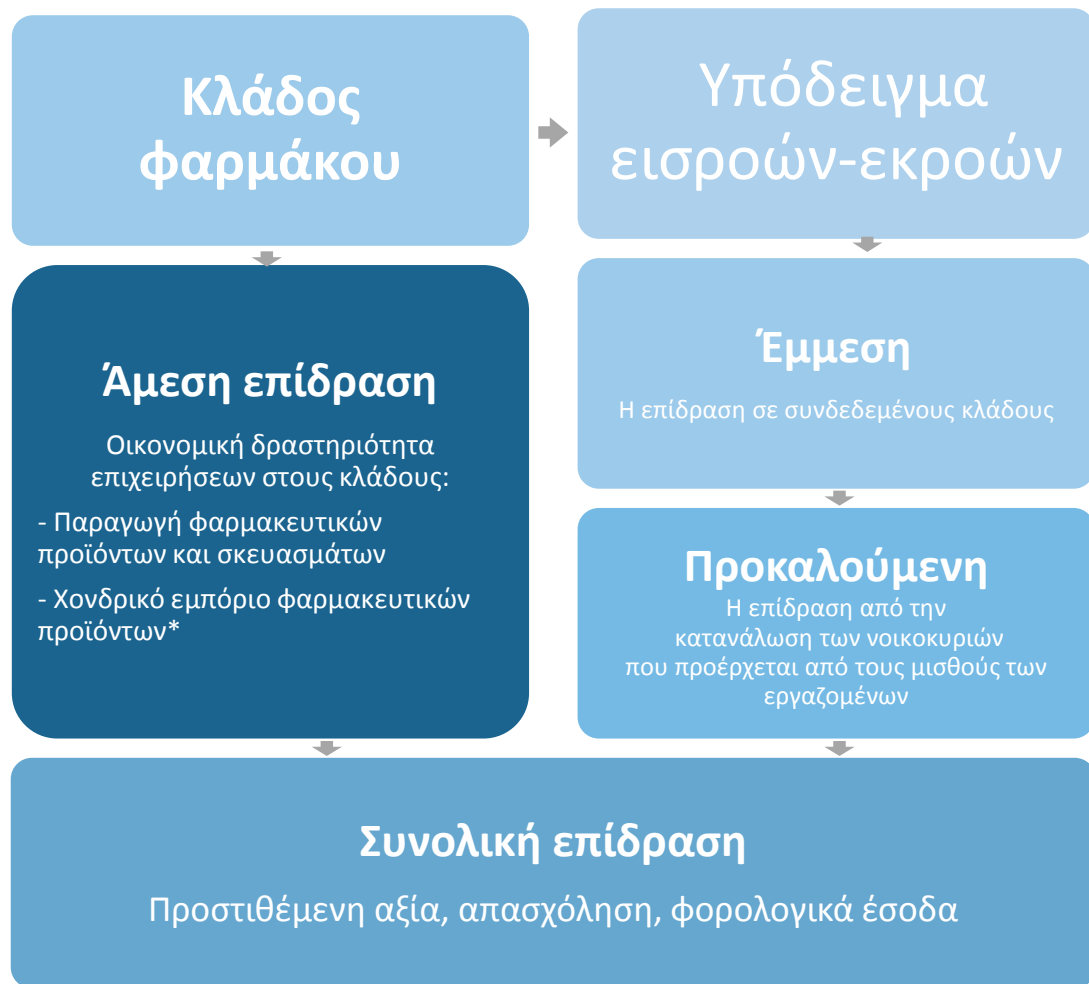
Σκοπός της μελέτης

Εκτίμηση της συμβολής στην οικονομία και στην απασχόληση από την δραστηριότητα του κλάδου φαρμάκου

Αντικείμενο της μελέτης

Η εκτίμηση της συνολικής συνεισφοράς μιας δραστηριότητας λαμβάνει υπόψη τις αλληλεπιδράσεις σε μια οικονομία

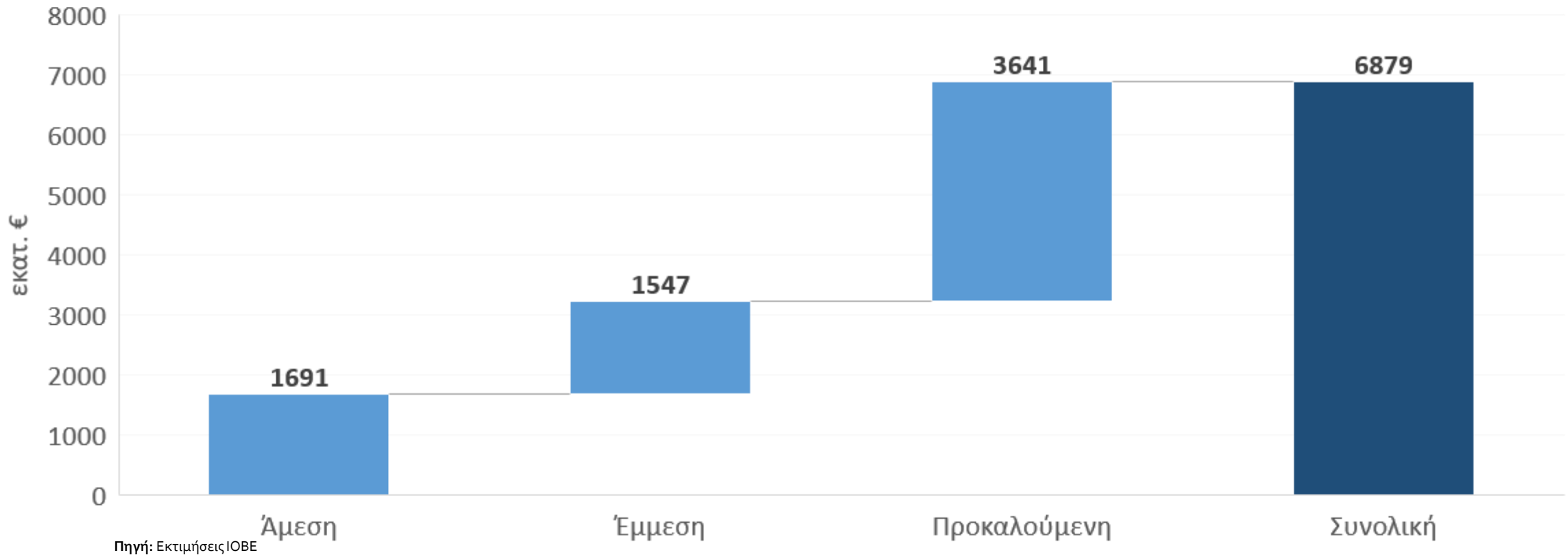

Βασικές παραδοχές του υποδείγματος εισροών-εκροών

- Σταθερή τεχνολογία παραγωγής
 - Η παραγωγή του τελικού προϊόντος κάθε κλάδου απαιτεί εισροές και εργασία σε σταθερές αναλογίες
- Σταθερές τιμές και καταναλωτικές προτιμήσεις
- Απεριόριστη παραγωγική δυνατότητα κλάδων
- Εκτίμηση οικονομικής επίδρασης με βάση κύκλο εργασιών και απασχόληση κλάδου

Η συνολική συμβολή του κλάδου του φαρμάκου σε όρους ΑΕΠ εκτιμάται σε περίπου €6,9 δισεκ. (3,7% του ΑΕΠ) το 2018

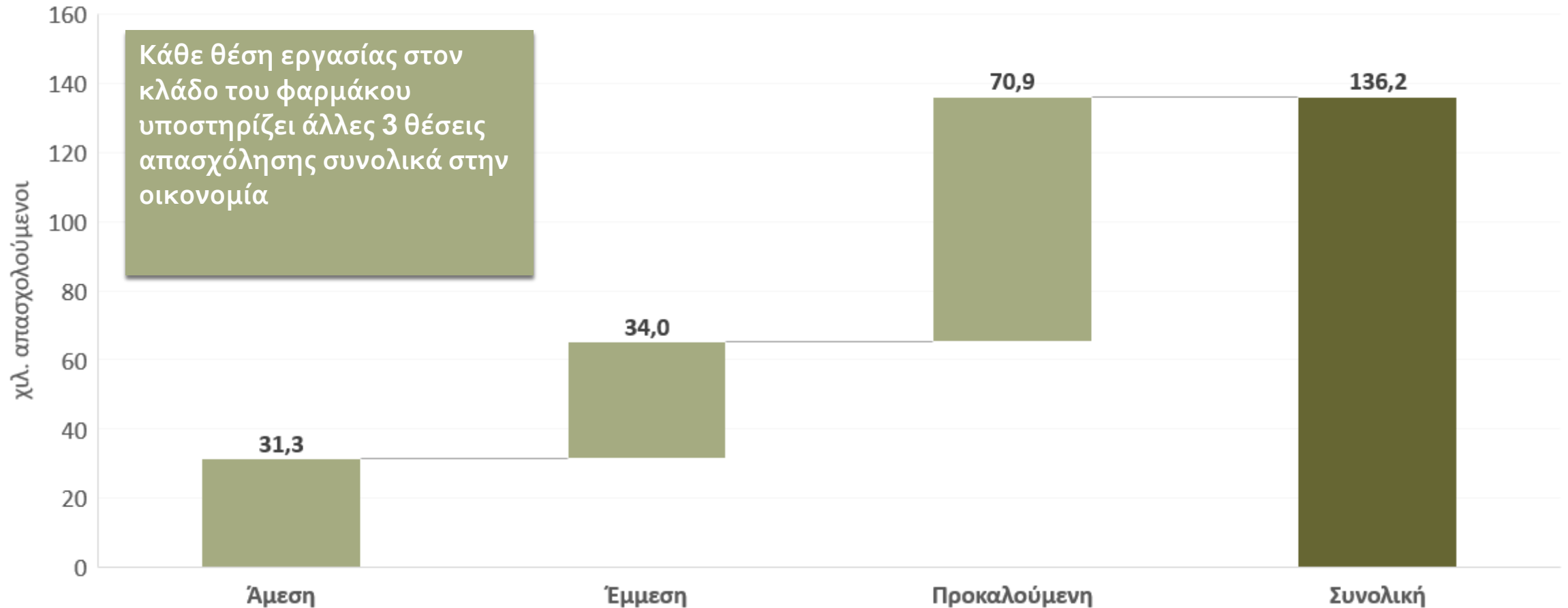
Επίδραση στο ΑΕΠ από τη δραστηριότητα του κλάδου φαρμάκου, 2018

Για κάθε ευρώ προστιθέμενης αξίας των εταιριών που δραστηριοποιούνται στον κλάδο του φαρμάκου δημιουργούνται άλλα 3,1 ευρώ ΑΕΠ στο σύνολο της ελληνικής οικονομίας

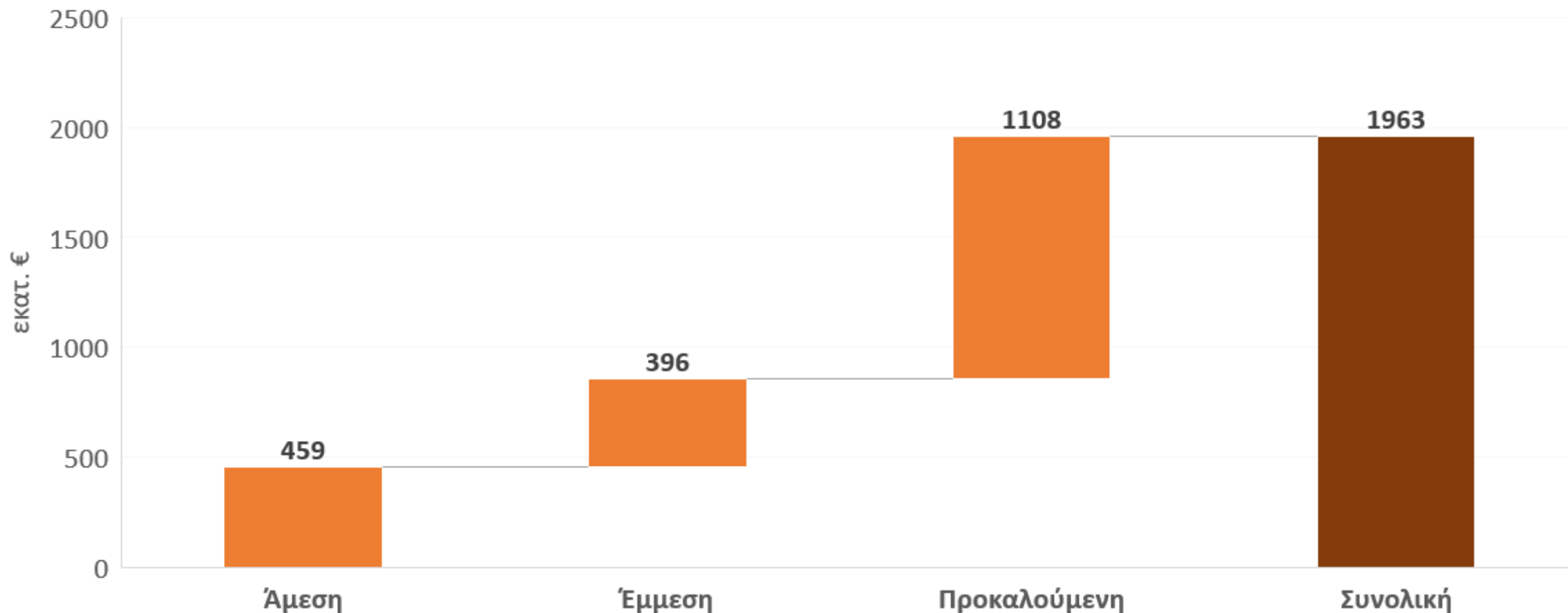
Σε όρους απασχόλησης, η συνολική συνεισφορά εκτιμάται σε 136 χιλ. θέσεις εργασίας (ή 3,6% της συνολικής απασχόλησης)

Επίδραση στην απασχόληση από τη δραστηριότητα του κλάδου φαρμάκου, 2018

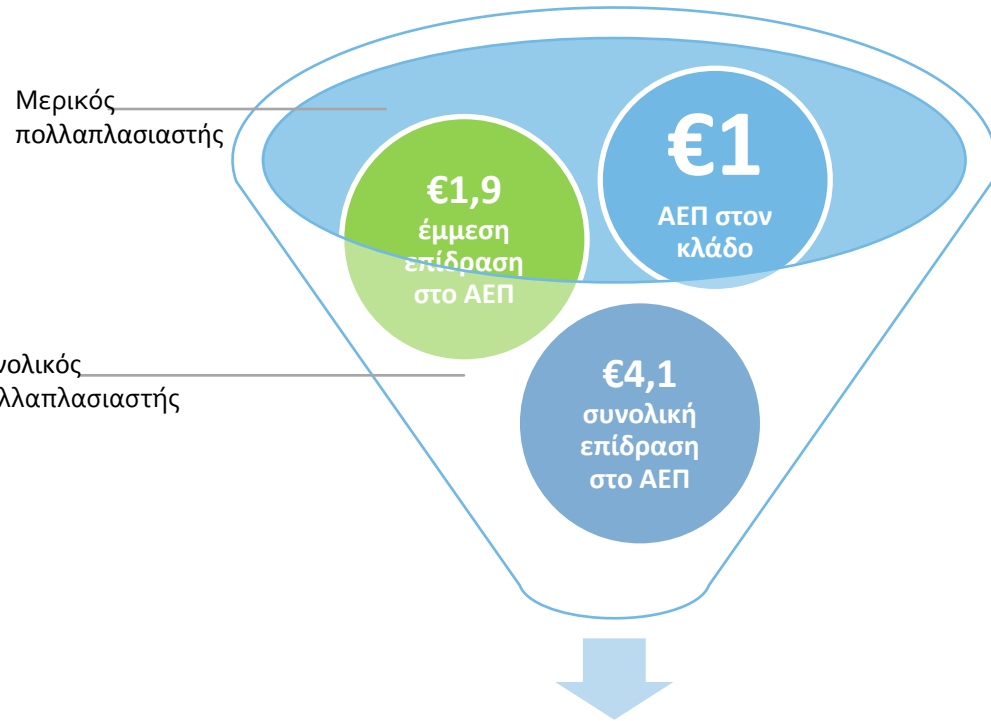
Η επίδραση στα φορολογικά έσοδα από τη δραστηριότητα του κλάδου φαρμάκου ξεπερνά το 1,9 δισεκ.

Επίδραση στα φορολογικά έσοδα από τη δραστηριότητα του κλάδου φαρμάκου, 2018

Σημαντικές οι πολλαπλασιαστικές επιδράσεις στην οικονομία από τη λειτουργία του κλάδου φαρμάκου

Πολλαπλασιαστές στο ΑΕΠ από τη δραστηριότητα παραγωγής & εμπορίας φαρμάκων

Αύξηση κατά ένα ευρώ του ακαθάριστου προϊόντος στον κλάδο φαρμάκου οδηγεί σε αύξηση του ΑΕΠ της ελληνικής οικονομίας κατά 4,1 ευρώ

Πηγή: Εκτιμήσεις IOBE

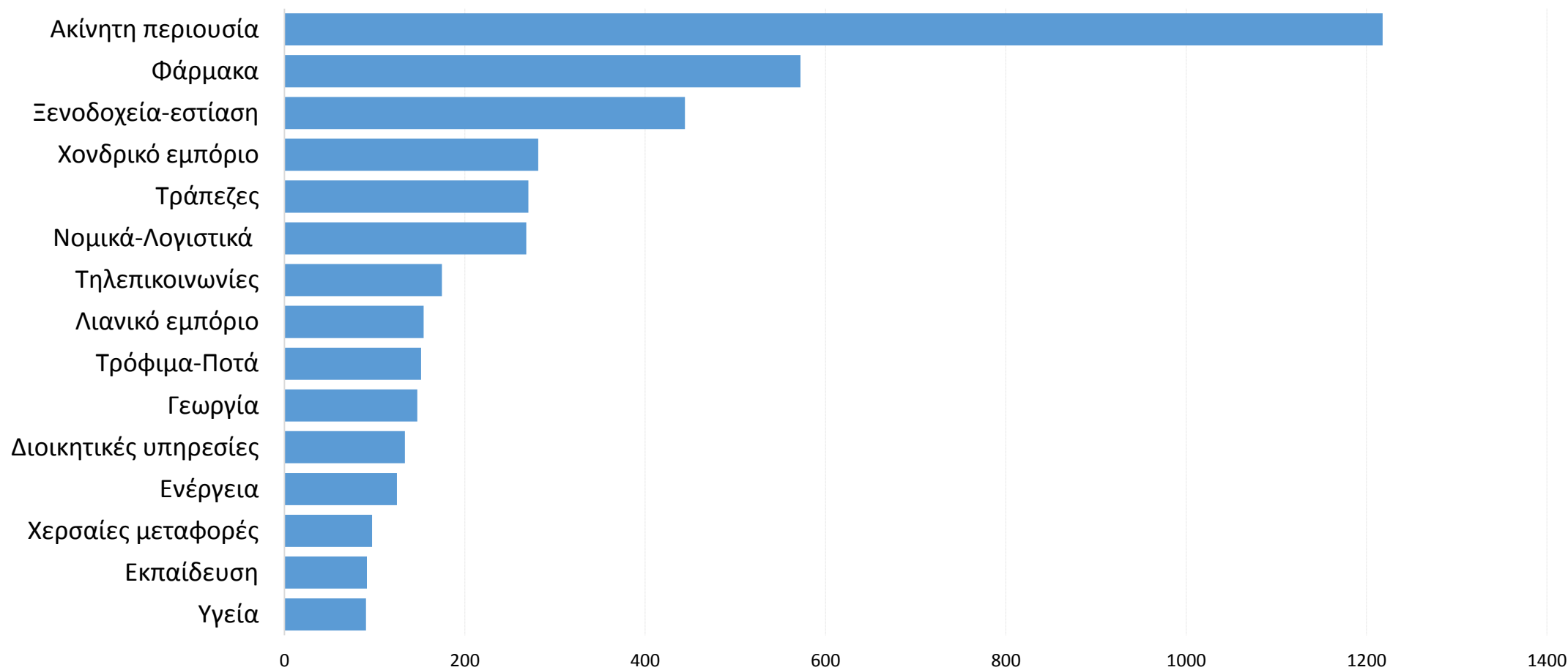
Πολλαπλασιαστές στην απασχόληση από τη δραστηριότητα παραγωγής & εμπορίας φαρμάκων

Σε κάθε εργαζόμενο στον κλάδο φαρμάκου αντιστοιχεί συνολική συνεισφορά στην απασχόληση ίση με 4 θέσεις απασχόλησης σε εθνικό επίπεδο

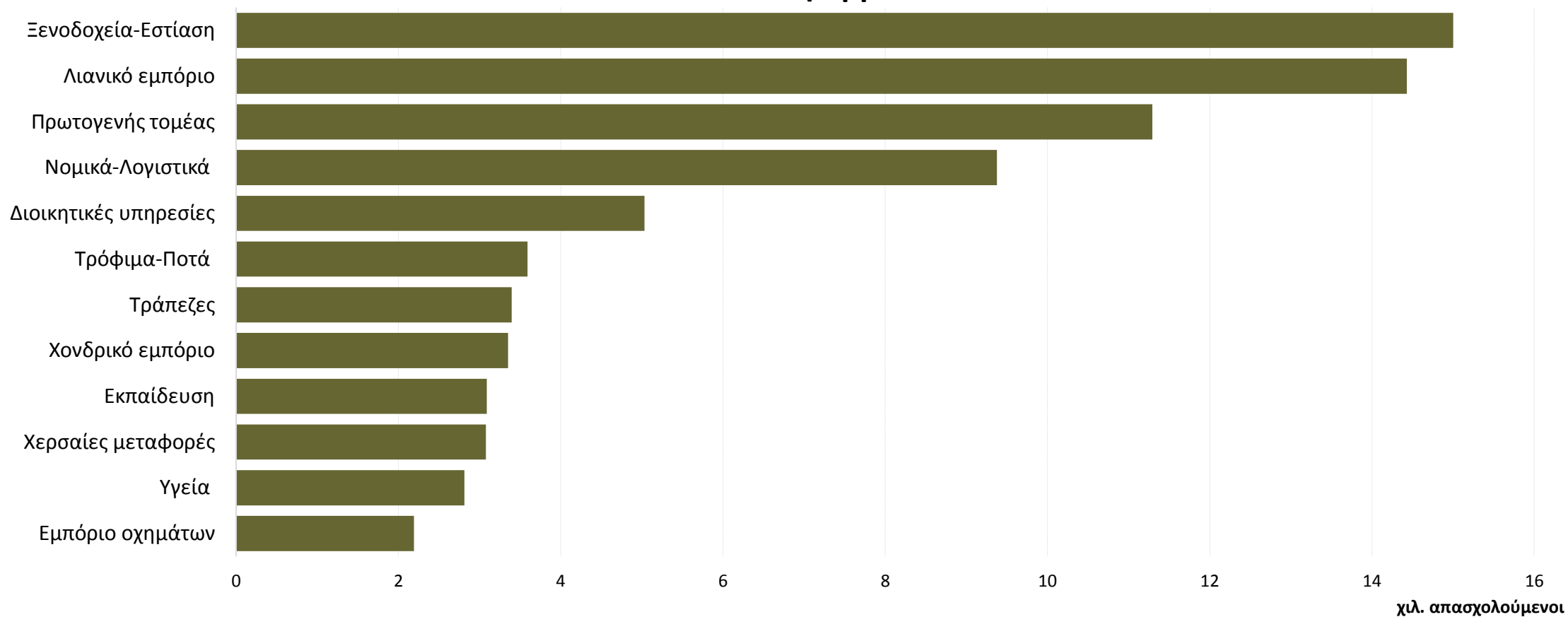
Σε ακίνητη περιουσία, εμπόριο, υπηρεσίες εστίασης-διαμονής η μεγαλύτερη συνολική επίδραση σε όρους ΑΠΑ

Κλάδοι με τη μεγαλύτερη συνολική επίδραση σε όρους ΑΠΑ από τη δραστηριότητα του κλάδου φαρμάκου

Στους κλάδους της εστίασης και του εμπορίου η μεγαλύτερη συνολική συνεισφορά στην απασχόληση από τον κλάδο φαρμάκου

Κλάδοι με μεγαλύτερη συνολική επίδραση σε όρους απασχόλησης από τη δραστηριότητα του κλάδου φαρμάκου

Κρίσιμα ζητήματα στην εποχή του κορονοϊού

- Ανάγκη επανεξέτασης προϋπολογισμών υγείας-φαρμάκου: αναθεώρηση μηχανισμού επιστροφών
- Προσπάθεια για συμψηφισμό μέρους του clawback με επενδύσεις είτε στην παραγωγή είτε στην E&A
- Το υψηλό clawback λειτουργεί αποτρεπτικά, σε επενδύσεις σε κλινικές μελέτες
 - άρση γραφειοκρατικών προβλημάτων που καθυστερούν τη διεξαγωγή τους
 - Ανάδειξη συγκριτικών πλεονεκτημάτων της Ελλάδας
- Σταθερό νομοθετικό πλαίσιο για ενσωμάτωση της φαρμακευτικής καινοτομίας στη μετά-COVID εποχή και ενίσχυση πρόσβασης σε καινοτόμες θεραπείες
- Smart health: Κέντρα Αριστείας σε Real World Evidence Data, εφαρμογές Τεχνητής Νοημοσύνης, εξατομικευμένη διαγνωστική